

syd asien

5kr

bulletinen

2
1979

maj

sydasien

BOX 1142, 221 05 LUND

BANGLADESH: Valet i Bangla Desh

INDIEN: Hönsmanipulation och bankirmoral

AFGHANISTAN: Framsteg i Afghanistan

Dit pepparn växer

SPECIALSEKTION: Religion i Sydasien

Sydasiensbulletinen 2-1979

FRÅN START NR 9 ÅRGÅNG 3

SYDASIENBULLETTINEN ges ut fyra gånger om året av Sydasienskommittéerna i Sverige.

Ansvarig utgivare: Thomas Bibin.

Prenumeration för fem nummer kostar 20 kr. Stödprenumerationskostar 50 kr. Vill man ha sig tillsänt enstaka nummer kostar det 6 kr.

Postgiro 79 54 96 – 9 Sydasiensbulletinen

Kontaktpersoner för Sydasienskommittéerna

STOCKHOLM: Ingrid Forsberg, Sköldungagatan 8, 114 27 Stockholm – tel 08/20 26 41

GÖTEBORG: Thomas Bibin, Erik Dahlbergsgatan 27 A, 411 31 Göteborg – tel 031/16 15 12

MALMÖ/LUND: Lisen Arvidsson, Tomtegaspigatan 8 223 50 Lund – tel 046/11 15 14

GOTLAND: Maj Wennerdahl, Lillhagsgatan 4, 620 12 Hemse – tel 0498/803 68

UPPSALA: Eva Johansson-Ernfors, Norrbergsvägen 5, 752 40 Uppsala – tel 018/10 64 04

DANMARK: Stig T. Madsen, Øresundskollegiet, Dalslundsgade 8C:401, DK-2300 København

Bulletindistribution:

Gerard Rikken
Gjörwellsgatan 16, rum 5,
112 60 Stockholm

Nästa bulletin: Redaktion: Sydasiensbulletinen, Gautam Kumar c/o Forsberg, Sköldungagatan 8¹¹, 114 27 Stockholm, tel. 08/20 26 41

Manusstopp: 5 juni 1979

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

AFGHANISTAN	Framsteg i Afghanistan	sid 5
SRI LANKA	Den svenska bistädspolitikens sätts på prov	sid 8
	Expressen – CIA:s språkrör	sid 10
	Rapport . . .	sid 11
INDIEN	Ladakh – strategiskt mellanrum bortom bergen	sid 12
	Dit pepparn växer	sid 15
PAKISTAN	Demonstration i Stockholm	sid 17
BANGLA DESH	Valet i Bangla Desh	sid 18
INDIEN	Hönsmanipulation och bankirmoral	sid 21
SPECIALSEKTION: RELIGION I SYDASIEN		
	De indiska muslimerna och islam	sid 23
	Kyrka och politik i Indien – intervju med missionär Olle Jonsson	sid 26
	Är religionen orsaken till fattigdomen i Sydasiens	sid 29
	Frid på jorden – betalas med dollar	sid 36
	Insändare	sid 38
	Recensioner	sid 39

Sydasiens kommittéernas massmediasymposium (aug. -78) och den påföljande specialbulletinen med tonvikten vid det digra och kritiska symposiematerialet (nr. 3-4/1978) möttes med isande-tystnad i svenska massmedia.

Under själva symposiet rapporterade bara *en* tidning vad som föregick. Det var DN och deras blänkare gav inte mycket mer än trycksvärta på fingrarna.

Symposiebulletinen gick ut gratis till 60-70 tidningar och kulturtidskrifter med ett följebrev som både presenterade Sydasiens kommittéernas arbete och själva symposiet om massmedias Asienbevakning. Så vitt vi vet har *ingen* tidning använt sig av materialet; och även om någon notis skulle gått oss förbi, så förändrar det inte pressens generellt negativa hållning till ett material där de själva kritiserats. Däremot har specialnumret nämnts i OBS-Kulturkvarten, ägnats två rader i Sydsvenskan och en enspaltare i Aftonbladet. Men detta uppnådde vi själva efter intensivt telefon- och brevtjatande på manustyngda kulturredaktörer.

Sydsvenskans mästerkatt

Det är beklagligt att ett sådant material medvetet tigs ihjäl av massmedia i stället för att leda till en konstruktiv debatt, där massmedia med eftertanke frågar sig varför Asienbevakningen ser ut som den gör. För den har inte blivit bättre.

Kort efter symposienumret kunde man läsa följande presentation i Sydsvenskan av tidningens egen mästerkatt i stövlarna, eller »trollkarlen från Ystad» som man också benämner honom:

En trollkarl i New York!

Skicka honom till krigsskådeplatser i Sydostasien. Eller till någon cirkus på småländska höglandet. Ingenting är främmande för Ulf Mörling, som från årsskiftet blir Sydsvenskans man i New York.

●●● trola under sina världsomspännande reportageresor.

Och Ulf Mörling hyser en märklig hatkärlek till strapatsrika långresor. Han kastar sig otåligt från isbjörnsjakt på Spetsbergen till krigsskådeplatser i tropikerna men kan sedan med samma entusiasm störta upp till Småland med Vagn Jakobsen för att skriva betydligt stillsammare saker för SDS:s söndagsläsning.

Under långresorna blir trollandet en ●●●

Och i samma tidning når hit-and-run journalistiken sina verkliga höjdpunkter genom AP-signerade utrikesrapporter i klatschig översättning. Om Afghanistan får man t ex veta att: »I huvudstaden surrar det av rykten om oro bland stammarna i östprovinserna och gerillaaktivitet i gränsområdena mot Pakistan. Det pratas också om flyganfall med napalmbomber mot byar och motståndsnästen och om mystiska explosioner i en del städer.» (SDS 1978-11-29).

Reaktionär ryktesspridning

Det är ganska typiskt att en av Sveriges största tidningar grundar sin nyhetsbild på »rykten om mystiska explosioner». Själva fick vi ett brev från resande i en av de afghanska provinser som, enligt AP med flera, befinner sig i fullt krig. Brevet rapporterar om fullkomligt lugn, men befolkningen är orolig »för de hör så konstiga saker i BBC:s internationella sändningar». Mycket talar för att de internationella nyhetsbyråerna befordrar en reaktionär ryktesspridning, precis som de gjorde efter statskuppen förra året. (Jmf. Bo Utas artikel i det nämnda specialnumret av Sydasiensbulletinen).

En av våra medlemmar försökte förgäves få in rättelser eller klargöranden i Sydsvenskan. Svar: den vanliga tystnaden.

forts.**Ärekränkning av världsreporter**

Man ska ta i ordentligt om man vill ha svar — som Bo Gunnarsson i boken »Massmedia som informationshinder», när han beskriver »världsreporterens» arbetsmetoder:

»Hans rapporter når varje dag omkring en femtedel av svenska folket. Det är ingen överdrift att påstå att han svarar för en stor del av den världsbild som tidningen ger. Men yrkeshedern är det si och så med. Hösten 1970 skrev han t ex en hel artikelserie från Sydvietnam med levande miljöskildringar och bomb-rök utan att ha varit där.

Så här rapporterade han om Calcutta: 'Jag raglar omkring i gränderna och skakar till av skräck var femte meter, när tiggarna tafsar på mig med kletiga armstumpar: Vilken fruktansvärd sjukdom kommer jag nu att få?' Expressens världsreporter ger Indiens fattiga nästan djuriska drag. Dom har, skriver han, 'sjukdom och död i ögonen, är utmärklade, apatiska och illiterata.' Dom 'kopulerar' och 'ynglar'.

Den här sortens rapportering är farlig. Rent fascistiska och racistiska tankegångar sprids och rotas i folkhemmet. (Citaten ovan är från en artikel om "världsreportern" av Anna Jalakas i Arbetet 1979-01-10).

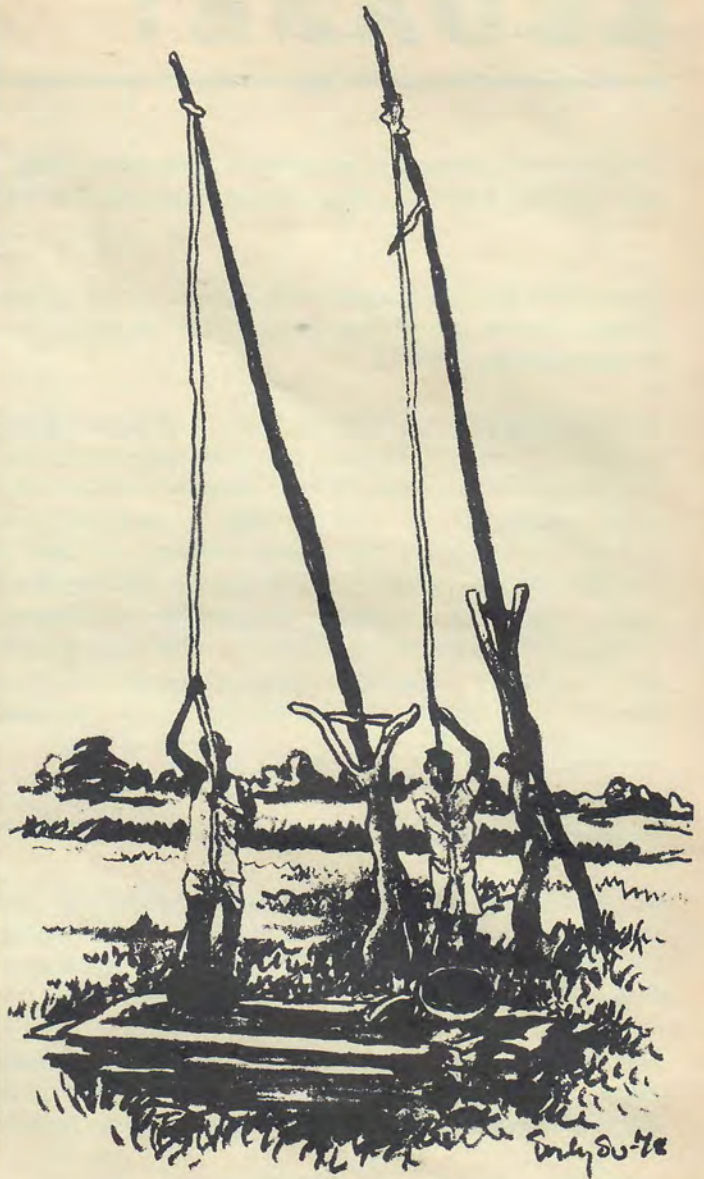
»Världsreportern» som beskrivs i ovanstående kände sig tydligen träffad. Expressens Ulf Nilsson har stämt Bo Gunnarsson för ärekränkning.

Slutsats

Att sakligt kritisera den tredje statsmakten är inte oportunt. Pressen utnyttjar sin makt genom att tiga ihjäl kritik. Måste man ta till ärekränkning för att få svar? ●

Kontra revolutionär hets!

Det har kommit rapporter från Afghanistan om att iranska och pakistanska trupper kränkt afghanistanskt territorium. Dödsoffren räknas enligt vissa uppgifter i tusental. Mycket tyder på att dessa angrepp ingår i den kontrarevolutionära hets som bedrivs mot den afghanistanska regimen sedan dess tillträde och som bl a resulterat i en smutskastningskampanj av regimen i internationella media. ●

PLATTFORM

Sydaskienkommitteerna i Sverige har som mål att sprida information om situationen i Sydaskien och stödja de krafter som bekämpar imperialismen, det politiska förtrycket och underutvecklingen i området. Kommitteerna är fristående från politiska partier och grupperingar i Sydaskien och i Sverige.

REDAKTIONSGRUPP:

Carl-Johan Charpentier, Göran Djurfeldt, Bertil Gustavsson, Ivan Markowicz, Rune Romhed, Karin Stenius och Lars Wetterström.

FRAMSTEG

i Afghanistan

Noor Mohammad Taraki

Den politiska situationen i Afghanistan efter statskuppen i april 1978 har beskrivits och kommenterats i Syd-asiabulletinen 3-4/78 och 1/79.

C-J Charpentier tillbringade april 1979 i Afghanistan och här följer en färsk rapport från Demokratiska Republiken Afghanistans första år.

Det första jag ser när jag landar i Kabul i slutet av mars 1979 är Tarakis porträtt och röda banderoller på engelska, persiska och ryska med texten »arbetare i alla länder förena er» på själva flygplatsbyggnaden. Och det är samma sak överallt: Tarakiporträtt, banderoller, röda fanor och röda *khalq*-märken. Mitt nästa synintryck är att slöjan till övervägande del försvunnit ur gatubilden. Kvinnor i alla åldrar flanerar i västerländska kläder, u-hjälpsjackor, gamla blåjeans och plåtastövlar på gatorna. Jag har bott tillräckligt många år i Afghanistan för att tycka att allt detta är förunderligt. Och i boklådorna skyltar man med Lenin, Marx och Engels. Det är inte samma land jag kommer tillbaka till. Det är ett land i förändring, ett land på väg in i nutiden.

Saur-revolutionen

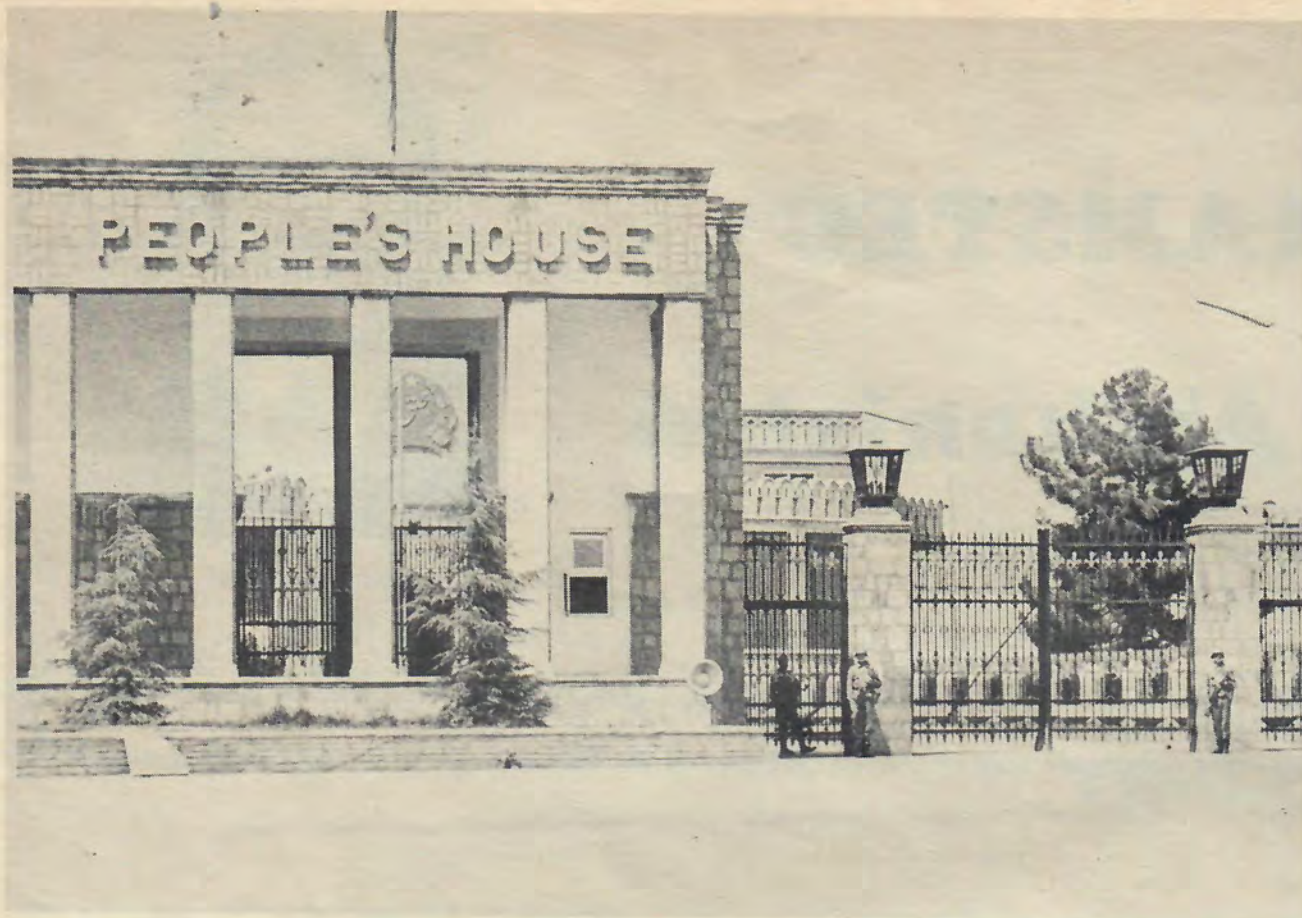
De första månaderna efter *saur*-revolutionen, vilket är det officiella namnet på den nya eran, kännetecknades regeringen av inre splittring, oenighet och utrensningar. Alla *parcham*-medlemmar i revolutionsrådet utom tre utslöts och lever i dag till övervägande del i landsflykt. Mot Babrak Karmal, nu i Västtyskland eller i Sovjet enligt olika rykten, förs t ex en stor motkampanj. Nu, våren 1979 strax efter det afghanska nyåret 1358, ligger dock den politiska kursen fast. Man försöker att skapa ett helt nytt samhälle och bygga ett land för folket helt fritt från de gamla feodala bindningarna. Ett sådant åtagande tar tid men efter demokratiska republikens första år kan framstegen noteras.

Många reformer är under genomförande eller under planering och även om *khalq*-regeringens ton är mycket propagandistisk och kritikkänslig kan följande faktiska åtgärder påtalas som existerande i sinnevärlden:

- Jordreformen är i full gång. I april 1979 räknar man med att ca 666 000 jordlösa daglönarfamiljer fått mark av staten, mark som man beslagtagit av den forna storjordägar-klassen.
- Ockerreformen är intimt förknippad med utdelningen av jord till de fattiga. Genom den har regeringen avskrivit och/eller reducerat småböndernas skulder till ockrare och jordägare enligt en progressiv procentskala och samtidigt har ockrarna fått lämna tillbaka den mark man genom pantförskrivning stulit från folket. Enligt *khalq*-regeringen berör dessa båda reformer tillsammans ca 11 miljoner människor och även om den siffran är i överkant så är det ett enormt steg framåt.
- Byråkratin har blivit mindre omfattande och det är lättare för gemene man att komma till tals med förvaltningen, vilket bl a beror på att alla tjänstemän från ung byrådirektör (*ra'is*) blivit utbytta mot *khalq*-trognare.

Etnisk identitet

- Korruptionen är avskaffad som en naturlig följd av avbyråkratiseringen, vilket innebär att folk slipper betala mutor för varje litet tjänsteärende som passerar över ämbetsmännens skrivbord.
- Språkreformen innebär en annan genomgripande förändring av det afghanska samhället. Idag får alla barn sin grundläggande utbildning på sitt eget språk och därmed har regeringen erkänt vikten av en egen etnisk identitet för de olika afghanska folken. Studenterna undervisas idag på dari och pashtoo och ej som tidigare på ryska, engelska, franska och tyska, och samtidigt stöder man utgivning av litteratur och tidningar på de olika etniska språken; även radiosändningar förekommer på flera olika språk.

Efter *saur*-revolutionen bytte den gamla kungaborgen, *arg*, namn till *Khana-Khalq*, Folkets Hus.

- Alfabetiseringskampanjen genomförs över hela landet tillsammans med en utbyggnad av skolväsendet. Regeringen har förklarat *jihad* – heligt krig – mot analfabetism, allmän okunnighet och bristande hygien.
- Kvinnans ställning har som tidigare nämnts förbättrats.
- Femårsplan från *Hamal* 1358 (mars 1979) har lagts fram tillsammans med åtaganden i riktning mot planekonomi.
- Religionen skiljs från politiken.
- Och sen hela horden av »småreformer»: TV i Kabul fler bibliotek, statliga apotek, hem för fattiga, livsmedelsrabattkuponger till tjänstemän och arbetare, lika mat för officerare och meniga i försvaret, priskontroll på vissa varor, utkastade hippies, mindre knarkhandel, osv.

Givetvis finns punkter på vilka man kan kritisera *khalq*-regeringen. All opposition är förbjuden, antalet politiska fångar är stort (minst 20 000 enligt inofficiella uppgifter; Hafizullah Amin påstod vid ett av våra samtal att antalet var 1 400), utrensningar med dödlig utgång förekommer alltjämt och regeringen kan ibland tyckas alltför brutal i sitt tillvägagångssätt. Själva menar man att allt detta sker med revolutionär nödvändighet och att det inte går att skapa ett nytt samhälle med eftergifter och kompromisser.

Regeringens motståndare

Afghanistans fiender är många. Alla de som berövats sina privilegier är motståndare till regeringen och hit hör naturligtvis

storjordägare, ockrare, mutkolvar, utrensade tjänstemän, afärsmän, präster och ortodoxt religiösa samt de politiska grupper som står till vänster om *khalq*, i första hand de prokinesiska bildningarna *shola jawed* och *settami mellat*.

Regeringens motståndare får hjälp av, förutom USA, Iran och Pakistan. Khomeini utnyttjar alla möjligheter att sprida propaganda mot Afghanistan och rider då framför allt på regeringens strävan att skilja politik från religion (islam måste tjäna folket, sa Hafizullah Amin) och i Peshawar sitter förutvarande »imamen av Köpenhamn» och underblåser motsvarande stämningar.

Hafizullah Amin

Kriget förs inte bara med propagandans hjälp utan regelrätta interventioner har ägt rum. Under februari-mars 1979 smugglade Iran in 4 000 beväpnade kommandosoldater i Herat vilka med Irans heratiska generalkonsuls hjälp gömdes i provinsen, där de bedrev anti-*khalq*-verksamhet. Den tändande gnistan kom i slutet av mars när *khalq*-regeringens soldater »slet slöjan av kvinnor i Herat och tvingade dem till skolbänken med vapen». Då gick iranierna och deras lierade afghanska religiösa till angrepp och i en vecka pågick strider i Herat. Staden var hela tiden avskuren från yttervärlden och man vet att afghanskt flyg bombade. Inofficiellt påstås att 5 000 människor dödades men den uppgiften är på intet sätt verifierbar. I början av april hade dock *khalq*-regeringen full kontroll över Herat.

Pakistanska arméförband

Den sjunde april 1979 anföll pakistanska arméförband fyra byar i Paktia i östra Afghanistan och tillfogades enligt afghanska källor svåra förluster. Den enda konkreta uppgift jag fått fram är att strider rasat mellan afghaner och pakistanter i byarna Qadam Thana, Kohni Thana, Lezha Thana och Barak Thana och att den afghanska regeringen sänt kraftiga protester till Pakistan. I mitten av april pågick dagligen stora anti-iranska och anti-pakistanska demonstrationer i Kabul.

Som ett resultat av dessa båda angrepp bildades ett särskilt utskott med extraordinära befogenheter, *Homeland High Defence Council* med Taraki, Amin och Watanjar som ledande trojka; dagen innan hade ett nytt kabinett utsetts bestående av Taraki, Amin, Shah Wali, Saleh Mohammad Zeary,

Dastagir Pansjiri, Karim Misaq, Mahmud Sooma, Watanjar, Abdurrashid Jalili, Sharaee Jauzjani, Mansour Hashemi, Sediq Alemyar, Mohammad Katawazi, Mohammad Gulabzoi, Sherjan Mazdooryar, Ismail Danhesh, Qudus Ghorbandi, Bareq Shafiee och Jan Sahraee.

Khomeini-våg

Khalq-regeringen har bevisligen gjort stora framsteg på mycket kort tid och den tycks ha ett gott stöd hos befolkningen med undantag av de tidigare nämnda grupperna. Oppositionen har stöd utifrån och man försöker framför allt att på islamsk grund smutska regeringen, för att åstadkomma en afghansk Khomeini-våg. Om oppositionen med utländsk hjälp konsolideras är risken att Afghanistan blir ett nytt Chile uppenbar. De närmaste åren och händelseutvecklingen i Iran och Pakistan blir avgörande för Afghanistans framtid. Det gäller för Taraki och Amin att förvissa sig om att det folkliga stödet inte bara finns där så länge som armén är välutrustad och *khalq*-trogen.

Kabul i april 1979
C-J. Charpentier

DEN SVENSKA BISTÅNDSPOLITIKEN SÄTTES PÅ PROV

Hur är det egentligen fatt med det svenska biståndet till utvecklingsländerna? Den frågan har nu fått förnyad aktualitet efter det att Skånska Cement i början av året tecknat kontrakt med regeringen i Sri Lanka för att färdigställa ett damm- och kraftverksbygge i miljardklassen. Huvuddelen av pengarna, närmare bestämt 750 miljoner svenska kronor, ska nämligen betalas med svenska biståndsmedel. Det här betyder att den allra största delen av det svenska biståndet till Sri Lanka binds till ett enda jätteprojekt under 7-8 år framöver och att pengarna alltså går direkt till ett svenskt storföretag. Affären förtjänar en granskning, även om man råkar ha uppfattningen att vad som är bra för Skånska Cement är också bra för Sri Lanka.

I ett tidigare nummer av Sydasiabulletinen (nr 2/78) konstaterade vi (dvs SAKS) att det svenska biståndet till Sydasiens länder inte uppfyller de biståndspolitiska målen. Dessa mål har ju fastställts av riksdagen och de menar att det svenska biståndet bör leda till resurstillväxt, ekonomisk och social utveckling. Att så inte är fallet i Sydasiens länder, det vet vi idag. Och det vet även den svenska biståndsmyndigheten SIDA som i sina egna utredningar påpekat detta gång på gång.

Politisk kantring

Ändå förmedlar SIDA svenskt bistånd till två militärdiktaturer och två klart högerinriktade regimer i Sydasiens länder, bl a just Sri Lanka. Den enda krusning på ytan som visar att SIDA reagerat på de allvarliga politiska och biståndsmässiga förhållandena i området är att man föreslår en »frysning» på nuvarande nivå av biståndet till en av militärdiktaturerna, Pakistan. I övrigt höjs biståndet i vederbörlig ordning till Bangladesh, Indien och Sri Lanka. 555 miljoner skr ska biståndet till Sydasiens länder kosta nästa budgetår (79/80).

Vad har då hänt i Sri Lanka under de två år som landet haft en ny regering sedan det konservativa Förenade Nationella Partiet (UNP) vunnit valen 1977 med besked? Ja, det är inget annat än en anmärkningsvärd politisk kantring som inte minst borde intressera de höga beslutsfattare som har att göra med vårt bistånd. För en utomstående märks den nya ordningen på det ökande antalet importerade bilar och på affärsskyltningen i huvudstaden Colombo där man finner importerade radioapparater, bandspelare osv i stort antal.

Ett åtminstone skenbart rikt varuutbud alltså, vilket vid närmare betraktande visar sig var riktat främst till städernas medel- och överklass. För de övriga dryga nio tiondelarna av befolkningen gäller andra villkor; efter det att UNP-regeringen tillträdde så bestämdes det att alla familjer med en inkomst på 300 rupier eller mer (knappt 100 skr) inte längre hade rätt till sitt fria ris. Dessutom nedvärderades landets valuta till hälften gentemot utlandet. Denna devalvering är tillsammans med den liberaliserade handeln en viktig orsak till de kraftigt stigande priserna på framför allt konsumtionsvaror.

Frizon

Sri Lankas kursändring ser alltså ut så här: medan den förra regeringen under Sirimavo Bandaranaike förde en återhållsam linje vad det gällde import och utländska investeringar, statlig kontroll av den inhemska ekonomin och en bitvis generös socialpolitik så satsar nu den nya regeringen på fri import, både av varor och kapital, samtidigt som man drar in på de sociala utgifterna och annonserar att viktiga delar av samhälls-ekonomin kan tänkas lämnas över till privata intressen. Som kronan på verket står den frizon av Singapore-modell som håller på att upprättas just norr om Colombo. Dit inbjuds de utländska företagen att etablera sig med löften om skattefrihet, fria kapitalrörelser och lägre lönekostnader än t o m i andra frizoner. Ökade klasskillnader är det oundvikliga resultatet av denna politik.

Inom SIDA är man medveten om mycket av detta. Det framgår bl a av den sammanfattning av anslagsframställningen för budgetåren 1979/80 som man gett ut. Och mycket tyder också på att det är många tjänstemän inom SIDA som är tveksamma till det tilltagande biståndet till Sydasiens just därför att detta bistånd strider mot flera av de biståndspolitiska målen. Men det är inte samma personer som fattar de slutgiltiga besluten.

joner avsett för importstöd (resten, 20 miljoner, är projektstöd). Av dessa 70 miljoner är 60 miljoner sk bundet stöd, dvs mottagaren måste göra sina upphandlingar i Sverige. Nu blir således bundenheten total, eftersom Sri Lanka beslutat ta alltihop under de kommande 7-8 åren till Skånska Cementbygget. Men inte bara det: regeringen i Colombo har också aviserat att alla ev ökningar av Sveriges bistånd ska gå till samma projekt. Man vill på det sättet binda SIDA på nuvarande nivå vad det gäller projektstödet (bl a familjeplanering och jordbruksförsäkring).

Affärsmässiga metoder

Nu är denna affär inget som SIDA planerat eller tagit ställning till. I biståndsavtalet med Sri Lanka ges ju mottagaren i stort sett fria händer, bortsett från kravet på bindningen till uppköp i Sverige. Men där sägs också att affärsmässiga metoder ska användas i upphandlingen, och *så har inte skett i detta fall*. Damm- och kraftverksbygget gick nämligen aldrig ut på anbud på världsmarknaden. Och just av detta skäl vägarade Världsbanken, Asiatiska Utvecklingsbanken m fl att finansiera projektet. Trots detta faktum skickade statsminister Ullsten och biståndsminister Blix brev och telegram till Sri Lankas självutnämnde president och till den minister som har

Fallet Sri Lanka blir nu extra intressant sedan regeringen i Colombo beslutat att använda hela det svenska importstödet under ett antal år framöver till ett damm- och kraftverksbygge utfört av Skånska Cement. Av det kommande budgetårets totala bistånd till Sri Lanka på 90 miljoner kronor är 70 mil-

hand om det projekt i vilket damm- och kraftverksbygget ingår. I dessa depescher uttryckte Ullsten och Blix i diplomatiska ordalag förhoppningar »om en tillfredsställande lösning», dvs att Skånska Cement skulle få bygget, finansierat med svenska biståndspengar.

Nackdelarna med denna affär är många, även om man bortser från de biståndspolitiska resonemangen. Ramen för projektstödet kommer att frysas på nuvarande nivå. Importstödet bindning till ett enda projekt hindrar små och medelstora företag att komma in på detta importstöd. Det svenska biståndet är i det här fallet inget annat än ett stöd till den svenska storföretagsamheten.

Men nu kan man inte bortse från de biståndspolitiska mål som SIDA har att följa i sin verksamhet. Och där är sanningen ingen

annan än den att SIDA:s stöd till juntorna och högerregimerna i Sydasiens är ett stöd till de som i stället för att utrota fattigdomen snarast ser som sitt mål att utrota dom fattiga. Att i det läget kräva att biståndet till detta område avvecklas är långt ifrån någon orimlighet. Det finns andra biståndsmottagare som behöver det och kan utnyttja det bättre.

Thomas Bibin

EXPRESSEN - CIA:S SPRÅKRÖR ?

Jag läser Expressen av 1979-04-23 och hittar en artikel signerad av freelancejournalisten Anna-Maria Lantz med rubriken »MASSAKER PÅ RYSSAR I AFGHANISTAN»

Här skriver en kvinna som tillbringat ett par dagar i Kabul innan hon flög vidare till New Dehli en riktigt Expressen-mässig historia om upproret i Herat. Det mesta är naturligtvis fel eller överdrivet och jag fastnar särskilt för uppgiften att hundra ryska rådgivare med familjer mördats av mobben (om den iranska inblandningen står givetvis inte en rad). Enligt Anna-Maria Lantz »släpades ryssarna och deras familjer ur sina hem ... de torterades till döds, skinnflåddes levande, brändes eller slaktades med yxor». Det är riktigt att ett fåtal ryssar dödades i Herat och att ett par ryssar några veckor tidigare styc-

kades i Kandahar. Expressens siffror saknar däremot all grund i verkligheten.

Man undrar hur en sån här artikel kommer till. Det är svårt att spåra källor men i det här fallet lyckades jag. Uppgifterna om ryss-massakern har fabricerats av CIA i Kabul för en tidnings i Washington räkning. Artikeln publicerades i Washington och har därefter bitvis »plankats» av Expressen.

Så jobbar en svensk sensationstidning. Hand i hand med CIA, världsimperialismen och de förtryckta folkens bödlar.

C-J. Charpentier

RAPPORT...

från People's Union for Civil Liberties and Democratic Rights (PUCL) Delhi State från »oros-områdena» Jagityala & Sirsilla Taluks (Karimnagar-distriktet i Andra Pradesh)

Sedan augusti 1978 har ca. 800 bönder arresterats i Jagityala och Sirsilla. PUCL i Delhi åkte dit för att få klarhet i orsakerna till detta.

För 10 år sedan skulle 15 acres jord delas ut från regeringen till 20 jordlösa bönder, men jorden hamnade hos de stora jordägarna. En lantarbetares lön är där 0,5-3.0 kr/dag och ännu lägre för en kvinna. De stora jordägarna får sin huvudsakliga inkomst från jorden, men får också olagliga inkomster från sina anställda (mutor, »skatter»). De anställda »toddy-tappers» startade kooperativ, vilket skapade konflikter med jordägarna, som nästan kontrollerar allt i byarna.

Byarna har en feodal struktur med livegna arbetare. Att sexuellt exploatera fattiga kvinnor hör till sedvänjorna. Bönderna började organisera sig för att få drägliga levnadsförhållanden. Vid en intervju berättade en bonde att alla i byn, utom den rikaste jordägaren, var med i böndernas organisationer »Sangham». Han sade också: Jordägaren brukade samla in böter och mutor. Vi blev slagna och skymfade. Våra förfäder och fäder stod ut med det. Vi är fortfarande livegna arbetare och kan inte hålla på så här, därför har vi organiserat oss.

Huvudfrågorna gäller:

- att jordägaren skall betala tillbaka mutor från undantagstillståndet, som de tilltvingat sig med hot om arrestering
- högre löner
- odling av allmän jord, som jordägarna olagligt lagt beslag på

I september 1977 arresterades några bönder. I november döddes 2 aktivister. I april 1978 anfölls en bondeledare av jordägarens »gorillon» och en polis mördades. Den 14 september kidnappades aktivister och hölls olagligt inlåsta i jordägarnas hus. Bönderna krävde, att de skulle släppas. Jordägaren sköt på dem och sårade 11. Ingenting hände jordägaren, men flera bönder arresterades. En opartisk polis förflyttades. Den 28 september pryglade polisen en arbetare, som vägrade arbeta och förklarade Sektion 144 vara i laga kraft. Möten fick inte hållas. Polisen öppnade eld, dödade en bonde och sårade 6. Samma natt gjorde polisen en razzia, misshandlade bönder med hjälp av jordägarens söner, arresterade 43 bybor och satte upp ett polisläger. Den 20 oktober förklarades områdena för »oros-områden».

Den 29 oktober anföll jordägarens »gorillon» huset till en kvinnlig aktivist, Harijana Rajavve, misshandlade och band hennes man, svärfar och sväger, tog ut henne på en åker,

våldtog henne och lämnade henne sedan medvetlös utanför hennes hus. Ingenting har hänt dem, som utförde dessa övergrepp.

Alla dessa händelser har skapat en fruktansvärd stämning i byn. Alla är rädda. Jordägaren har begärt att få mer polis. Indiska tidningar har beskyllt bönderna för olagliga aktiviteter, mord, överfall, mordbran, boskapsstöld, agitation för våld, ockupation av jord m.m.

Är detta demokrati i Indien?

ARGA KVINNOR STRAFFAR HATAD JORDÄGARE

Saykabai är en Bhil-kvinna i byn Bhaber, Nandurbar Taluka, Dhulia distrikt i Maharashtra. På kvällen den 31 augusti 1978 uppmanade hon en jordägare i byn att sluta upp med att slänga sopor intill hennes hydda. Jordägaren chockerades av kvinnans mod och blev uppretad. Han överöste henne med vulgära förolämpningar, grep henne, rev sönder hennes blus, sparkade och drog henne i håret. När hon kollapsat slog han henne över hela kroppen och bet henne i fingrarna.

När Saykabai vaknade till medvetande igen, gick hon till polisstationen och klagade. Men polisinspektören ignorerade henne. Händelsen spred skräck i trakten. Saykabai flyttade till några av sina släktingar i en annan by. Kvinnorna i grannbyar blev arga på polisens passivitet och marscherade till Bhaber. De tvingade den skyldige jordägaren att komma ut på bytorget och bad framstående personer i byn att skapa rättvisa, men de vägrade.

Eftersom officiella personer i byn inte gjorde något åt saken beslöt sig kvinnorna för att själva straffa jordägaren. De ropade slogans om kvinnofrigörelse: kvinnor är inte underlägsna och män är inte överlägsna. Smörjde in jordägaren med svart aska, kastade ko-dynga och lera på honom, satte honom på en åsna och gick med honom i procession genom byn.

Polisen, som tidigare hade vägrat ingripa, blev plötsligt aktiv. Saykabai och 16 personer, som inte var inblandade i det hela blev arresterade. Polisen försökte skrämja byborna och hotade med fler arresteringar. Men Bhil-kvinnorna blev inte avskräckta. 200 av dem lät sig frivilligt arresteras. Mängder av bybor erbjöd sig att hjälpa Saykabai på alla sätt och krävde att polisinspektören omedelbart skulle avskedas. Mobilisering är på gång för att försvara Saykabai.

Artikel från
India Now, februari 1979

Högt uppe i Himalaya, i den indiska delstaten Jammu och Kashmir, ligger det stora och glest befolkade området Ladakh. Om områdets kulturella särprägel och politiskt-strategiska betydelse skriver Tomas Löfström, som till hösten kommer ut med en bok om Ladakh.

Ladakh ligger på 32-36 graders nordlig bredd (ungefär motsvarande södra Medelhavet) på en höjd över havet som ingenstans understiger 3 000 m. Det ligger där den indiska subkontinenten skiljer sig från Centralasien, där Himalaya-massivet växer åt sydost från Pamirknuten. Området omfattar fem bergsryggar som alla går i riktning nordväst-sydost och mellanliggande floddalar, av vilka Indus-dalen är viktigast. Den indiska monsunen når sällan över bergströskeln i söder. Nederbörden i Ladakh är följaktligen mycket liten, i medeltal ca 80 mm/år. Detta, i kombination med en lång kall vinter (under vilken passen i söder är oframkomliga på grund av snön) och en kort sommar (med en mäktig vårfloed som rensplar flodstränderna), gör Ladakh till ett sterilt och ogästvänligt land, ett som inte tycks ämnat för växtlighet och natur och än mindre för mänsklig bosättning och kultur.

Det har också koloniserats förhållandevis sent, kanske först under århundradena före vår tideräknings början. Vad som då skedde var dels en säsongsmässig bosättning av tibetanska nomader, som lät sina får- och jakhjordar beta i dalgångarna längs Indus övre lopp. Dels var det en fast bosättning längs Indus nedre lopp av en dardisk folkgrupp som utvandrat från områden i väster (Gilgit, Balkistan i nuvarande norra Pakistan). Ett jordbrukssamhälle med konstbevattnade terrassodlingar uppstod i symbios med den nomadiska boskapskötseln. Den ytterligare förutsättningen för detta samhälles utveckling var den långväga handel som redan sedan länge skedde genom området, där flera av Sidenvägens leder gick fram. Staden Leh, Ladakhs huvudstad, växte upp på en punkt vid Indus där sju olika handelsvägar möttes, viktigast de som gick till Yarkand i norr, Lhasa i öster och Kashmir i söder.

Buddhistisk kultur

Buddhismen vann tidigt insteg. Influenserna kom först från söder och väster, och Ladakh fungerade som en förmedlare av läran, ikonografin och kloster- och tempelarkitekturen till Ti-

bet. Efter den första buddhistiska kungadynastins slut i Lhasa 842 flydde dess arvingar västerut och upprättade riken som bl a kom att omfatta Ladakh. Den tibetanska buddhismen »övervintrade» i Ladakh, lagrade ytterligare influenser från Indien och kunde sedan återinföras och vidareutvecklas i Tibet vid en tidpunkt då den i stort sett upphört i Indien. Efter denna tid blev Ladakh i kulturell mening en periferi till Lhasa. Ekonomiskt var landet ett mestadels självständigt område som profiterade på handeln. Politiskt har dess anknytning till kringliggande starkare stater hela tiden växlats, och man kan urskilja upprepade försök att spela ut maktcentra som Tibet och Mogulriket mot varandra.

Tidvis fick detta katastrofala följder, som när Ladakh närapå fick offra sin religiösa integritet i utbyte mot mogulhjälp mot den 5:e Dalai Lamans invasionsförsök på 1600-talet, en rätt paradoxal situation. Det hela slutade med att Ladakh-kungen tvingades övergå till islam och bygga en moské i det buddhistiska Leh. Både Tibet och Indien fick handelsprivilegier. Men Ladakh bevarade trots allt sitt oberoende.

Detta oberoende förlorades för gott i och med Jammu-fursten Gulab Singhs invasion 1834. Trots en rad upprorsförsök som fick ockupationsmaktens befälhavare Zorawar att resa som en pendel mellan Jammu och Leh (tills han stupade i försöken att flytta Ladakhs östgräns längre in i Tibet) förblev Ladakh hädanefter en del av större indiska politiska sammanhang: Jammu, Kashmir, britternas Indien och efter Indiens självständighet 1947 delstaten Jammu & Kashmir (där Ladakh för ö utgör Indiens största *district*, med den lägsta befolknings-tätheten).

Om den komplicerade Kashmir-historien ska här inte ordas. Striderna mellan Pakistan och Indien i anslutning till självständigheten ledde dock till att Ladakhs västra delar anslöts till Pakistan. Senare krig har inte ändrat på detta förhållande; stiltståndslinjen kvarstår. Också i öster stympades Ladakh i det att Kina i all tysthet besatte det sk Aksai Chin-området. Detta

skedde redan 1958, och den icke erkända gräns som då uppstod kvarstår också den trots det senare indisk-kinesiska kriget. Man kan tillägga att Ladakh redan dessförinnan hade stympats i sydost i och med att britterna kopplade loss Lahalområdet från själva Ladakh och utvecklingen här blev en annan.

Buffertzonen

De ca 60 000 kvadratkilometer Ladakh som nu återstår inom Indiens gränser har genom sitt läge onekligen ett strategiskt värde. Om inte förr insåg Delhi detta när Kinas besättelse av Aksai Chin var ett pinsamt faktum. Den indiska regeringen försöker sedan dess uppväga tidigare försummelser genom att förvandla Ladakh till ett militärläger. Enligt vissa källor är så mycket som 40 000 indiska soldater förlagda i Ladakh, en ofantlig mängd mot bakgrund av befolkningsantalet på ca 110 000. För att kunna försörja armén byggde man 1964 en bilväg från Srinagar till Leh som förkortar avståndet (400 km) från forna tiders tre veckor på hästryggen till nuvarande två dagar med buss/lastbil och en (dryg) med jeep. Det är nog också i hög grad mot bakgrund av arméns försörjningskrav man bör se den upprustning av jordbruket (kanalbyggen etc) som håller på att ske med hjälp av delstatliga och statliga medel.

En stor del av den odlingsbara jorden ägs av klostren

Bara ca 0,3 procent av Ladakhs yta utgörs av odlingsbar jord. Hälften av denna är uppodlad. Jorden skulle alltså kunna bära en större befolkning om den återstående arealen uppodlades, om odlingsformerna förbättrades och om jordfördelningen ändrades. Som det är nu ägs jorden av dels större jordägare, däribland de buddhistiska klostren, dels mindre bondehus-håll (vars ägor undgått att splittras genom det numera förbjudna systemet med polyandri – samtliga bröder gifter sig med samma kvinna; ett system som också hållit befolknings-tillväxten låg under gångna tider).

Den gamla klanaristokratin har efterhand utvecklats till en liten överklass av jordägande adel med starkt politiskt inflytande. Den förlorade emellertid i hög grad fotfästet i och med Jammu-invasionen 1834. Även om de ca 100 klostren något bättre lyckats bibehålla sitt jordägarande är fördelningen av jorden uppenbarligen mindre ojämlig i Ladakh än på andra håll i Indien. De försök till spridning av ägandet som gjordes 1948 och 1950 har inte heller blivit helt resultatlösa. Vad gäller klostren kan också påpekas att avkastningen från deras jord försörjer en stor del av befolkningen. (Det är möjligt att antalet munkar uppgår till 15 000, och deras familjer har viss tillgång till deras del av kosterjorden.) Korn är stapelfödan. Kos-

Kvinnan har en stark samhällsposition. Tidigare var polyandri (en kvinna med flera män) vanligt – ett sätt att begränsa befolkningen.

ten består av *tsampa*, finmalet kornmjöl (som kombineras med te och mjölk), grönsaker, frukt och något kött.

District Commissioners inflytande i Leh är ringa jämfört med de militära makthavarna (och klostrens). Den indiska armén i Ladakh utgör helt enkelt en ockupationsmakt som sätter sin prägel på allt — inte bara genom att förstöra landskapsscenerierna med rostiga oljefält, plåtbaracker och taggtråd. Vad gäller inrikespolitiken, tycks ännu inte de »normalindiska» partipolitiska motsättningarna i högre grad ha slagit rot. Ladakhs talan i parlamentet i Delhi har förts av Kushok Bakula, den inflytelserike abbotten i Shankar-klostret utanför Leh, och sedan ett par år tillbaka av »drottningen» Diskit Wangmo, ung änka efter den 1974 avlidne Kunzang, maktlös företrädare för den gamla kungadynastin.

Hösten 1974 öppnades Ladakh (dess centrala delar) för utländska besökare efter att ha varit stängt (i princip också för indier) sedan 1947. Fortfarande är stora områden längs de oklara gränserna förbjuden mark. Ändå betyder öppningen att Delhi betraktar den utrikespolitiska situationen som relativt stabil. Å andra sidan är Ladakh ett av de mer strategiskt känsliga områdena i världen, ett litet land vars fortsatta existens och utveckling är helt beroende av krafter vars centra ligger långt borta: i Delhi, Islamabad, Peking. Mellanrummet Ladakh är inte längre den knutpunkt det var på handelskaravandernas tid. Dess funktion är reducerad till att vara en militär utpost för Indien. Dess öde bestäms över folkets huvuden, bortom bergen.

Tomas Löfström

Foto: Tomas Löfström & Eva Maria Persson

Jordbruket i Ladakh sker helt utan maskinella hjälpmedel. Tröskning. Lamayuru, västra Ladakh.

Munkar. Lamayuru.

Litteratur om Ladakh

Föga har skrivits om Ladakh sedan Sven Hedin & Co red omkring i dessa trakter kring sekelskiftet, egentligen bara två böcker, båda tillkomna efter utlänningsförbudets upphävande 1974. Det är dels Snellgrove/Skorupskis *The Cultural Heritage of Ladakh* (London 1977), dels Heinrich Harrers *Ladakh* (Wien 1978). Den förra handlar huvudsakligen om klostrens kulturhistoria, den senare är huvudsakligen ett bildverk.

Fortfarande utgörs standardverken om Ladakh av tysken A H Franckes *History of Western Tibet* och *Antiquities of Indian Tibet* (1907, resp 1914-26). Volym II av den senare boken innehåller bl a en översättning av »La-dvags rgyal-rabs», den s k Ladakh-krönikan, en inhemsk historiebok. Franckes böcker, liksom bl a Alexander Cunnighams *Ladakh Physical, Statistical and Historical* (1853), har på senare år utgivits i nytryck i Indien.

Någon moderna framställning om förhållandena i Ladakh och dess förhållande till omvärlden finns inte.

Den bok jag avser att ge ut hösten 1979 kommer tyvärr inte heller att kunna bli någonting i den vägen.

Dit pepparn växer

Det är idag inte något uppseendeväckande att vanlig svensk reser till de »varma länderna», de områden i världen dit förr mest sjömän seglade för att hämta hem »kolonialvaror» och missionärer åkte för att sprida evangeliet. Numera reser mängder av människor till vad som kallas u-länder, i Afrika, Asien och Latinamerika, för att turista, arbeta för svenska storföretag och vid biståndsprojekt, eller helt enkelt för att på egen hand ge sig ut på äventyr. Leder detta till den internationella solidaritet och förståelse som det talas så mycket om, t ex i utbildningssammanhang? Den slutsatsen är inte självklar, utan har många gånger ifrågasatts av journalister, forskare och andra, vilka menat att de som kommer hem efter en kortare eller längre vistelse i u-land ibland har bibehållit eller t o m förstärkt sina etnocentriska attityder och lagt sig till med herrskapslater som i vårt eget land anses tillhöra en svunnen tid.

Men det finns också resor av ett annat slag, vilka har ett pedagogiskt syfte som innebär att man vill ge deltagarna ett u-landsperspektiv på världen och på Sverige självt, och därigenom motverka fördomar och bristande kunskap om människor och förhållanden i u-länder. Sådana resor har bl a arrangerats av studieförbund och löntagarorganisationer; här ska jag emellertid uppehålla mig vid de s k u-landsseminarier som anordnats av SIDA och Skolöverstyrelsen i samarbete och utövat ett starkt inflytande på många andra organisationers researrangemang. Den som är intresserad av att läsa mer kring problemet kan skaffa min rapport »Resan och budskapet» från SIDA:s Informationsbyrå. Det bör påpekas att man nu är i färd med att omarbete SIDA/SÖ:s seminarieverksamhet, och att det därför är nödvändigt att inom den närmaste framtiden ta en ny titt på den; men det viktiga är att de frågeställningar som tas upp berör den s k internationaliseringen av utbildningen rent allmänt och därmed hela den bild som genom skolan och andra institutioner sprids av underutvecklingens problem och av relationerna mellan Sverige och u-länderna.

Internationell förståelse

SIDA/SÖ-seminarierna startade 1968, ett årtal som idag har en närmast symbolisk klang. Men om det var en tid som präglades av häftiga diskussioner om svensk u-landspolitik och i ett större sammanhang om imperialism och utsugning, så avspeglades detta inte i de motiveringar som gavs för verksamheten. De ansvariga talade i mycket allmänna ordalag om vikten av att lärare fick komma ut och skaffa sig erfarenheter, som de sedan skulle omsätta i undervisningen. Ett mer konkret mål var att deltagarna skulle utarbeta studiematerial. Med åren blev beskrivningarna av syftet med seminarierna utförligare, och samtidigt förändrades både inriktningen och den praktiska uppbyggnaden. Ett av skälen var missnöjet med kravet på produktion av studiematerial: både ledning och många deltagare ansåg att detta medförde att u-landsvistelsen ofta kom att ägnas åt ett frenetiskt insamlande av osammanhängande faktabitar, som i sin tur resulterade i ett tämligen onjuttbart material. Ett annat skäl var att läroplaner och andra texter kring skolans internationalisering som publicerades efter 1968 framhävde attitydpåverkan, snarare än bibringande av fakta, som en metod att sprida internationell förståelse och solidaritet. Det gällde bl a att få elever att identifiera sig med individer i u-land

och leva sig in i deras förhållanden, och på ett mer grundläggande plan, att fostra eleverna till tolerans och förståelse för människor i deras omedelbara närhet genom demokratiska arbetsformer.

Foto: Crabel Wolf

Snävt kunskapsmål

För seminarierna innebar detta att man övergick från ett kunskapsmål i en mycket begränsad bemärkelse – faktainsamling o s v – till ett betonande av ett upplevelsemål. Den spontana upplevelsen av människor och miljö i u-land blev det viktigaste inslaget i verksamheten, och antogs leda till inre psykologiska processer hos deltagarna. Upplevelserna framstod i de skrifter som framställdes om seminarierna nästan som en slags uppenbarelser, och ofta användes uttrycket omvändelse för att beteckna den personlighetsförändring som påstods vara ett resultat av dessa. När deltagarna ombands uttala sig om vad seminarieriet gett dem gjorde de flesta det i termer av identifikation och global medmänsklighet och liknande, och ofta ställdes boklig lärdom och expertkunskap mot den levande upplevelsen och direktkontakten med fattiga individer.

I och med att ett mycket snävt kunskapsmål sattes mot ett upplevelsemål, som vidgats tills det kommit att omfatta nästan allt som hade med den egna personligheten och all medmänsklighet att göra, blev utrymmet för att diskutera förutsättningarna för en kritisk analys av underutvecklingen och dess orsaker starkt begränsat. Detta framställdes gärna i nedsättande ton som »teoretiskt»; var det inte självklart att det ens elever behövde var rätt attityder, en förmåga att leva sig in i »u-ländningars» känslor och tankar? Och den solidaritet det ibland pratades om blev både psykologiserande och ytterst generös till sitt omfång, i stil med när läroplanen för grundskolan (Lgr 69) menar att internationaliseringen av undervisningen ska syfta till »internationell förståelse och vilja till internationellt samarbete» och till en »solidaritet mellan andra människor». Naturligtvis fanns det politiska motsättningar mellan deltagarna när det gällde att tolka det man sett; men tendensen var att dessa underordnades en allmän god vilja, ibland med hänvisning just till läroplanernas höga visa.

»Den grundläggande upplevelsen»

Mycket i seminariernas uppläggning som vid en första anblick skulle kunna tyckas märkligt blir i ljuset av det som sagts ovan fullt begripligt. I planeringen av de förberedelsemöten som föregick själva resan deltog t ex pedagogisk expertis, men inte någon kännare av det land man skulle vistas i; det gällde ju trots allt i första hand att uppleva, inte att lära sig en massa teori . . . Vidare gick flera resor till diktaturländer som Indonesien, Zaire och Brasilien, där åtminstone vid den tidpunkten möjligheten till kontakt med en progressiv opposition var starkt begränsad; men det var ju individer man ville lära känna, och det kunde man väl göra i vilket land som helst? Slutligen förklarar upplevelse- och individinriktningen också varför själva vistelsen i u-landet lades upp på tämligen lösa boliner, och att det huvudsakliga problemet bestod i att inkvartera de olika deltagargrupperna i lämpliga orter på landsbygden.

Det ska inte förnekas att det fanns deltagare som utnyttjade seminarierna för att skaffa sig en fördjupad och kritisk kunskap om underutvecklingens problematik i det land de vistats i, och att dra politiska konsekvenser därav. Men förutsättningarna var inte goda, och många såg som sin främsta uppgift

att förhålla sig öppen för spontana intryck och anstränga sig att leva sig in i de fattiga människornas levnadsvillkor medan samhällsanalysen var av underordnat intresse. Det är då inte förvånande att flera deltagare i en resa till den blodiga diktaturen Indonesien kan framställa social utveckling som ett individualpsykologiskt problem, som när en av dem talar om »den grundläggande upplevelsen: det är personligheten och dess utveckling det ytterst handlar om, både hos dem och hos oss».

Offermoral

Allmänt sett medför inriktningen på upplevelse och identifikation, till förfång för det kritiska tänkandet och den medvetna solidariteten, att bilden av underutvecklingen tenderar att bli på en gång alltför individualistisk och alltför allmänt abstrakt. Å ena sidan lär man känna de och de personerna i en viss by; å andra sidan framstår de som typiska fattiga u-lands-människor, lika de som kan påträffas i vilket u-land och kanske vilket århundrade som helst. Den historiska bakgrunden till deras situation och de speciella sociala och politiska motsättningar som råder i det land det är fråga om ter sig då, utifrån ett statistiskt synsätt på underutvecklingen, som underordnade faktorer av mindre vikt. De handlingsalternativ som tycks erbjuda sig för den besökande svensken kännetecknas likaledes av individualismen och det abstrakt allmänna: en utväg är att samla in pengar till ett antal personer i ett u-land; en annan att kämpa för en standardsänkning, eller åtminstone nolltillväxt, i Sverige, och anta att detta automatiskt gynnar de fattiga massorna i u-länderna.

Det finns gott om tecken på att sådana synsätt inte bara är eller har varit vanliga bland deltagare i studieresor till u-länder, utan även nått en vid spridning inom skolsystemet. Genom sin offermoral och sitt krav på handling här och nu framstår de ofta som progressiva för vanliga lärare, samtidigt som de varmt omhuldas i SÖ:s högre regioner. Dessa synsätt hänger samman med att undervisningens internationalisering definieras som en fråga om attitydskapande i första hand, och att man därför strävar efter att finna effektiva metoder att påverka eleverna emotionellt, t ex genom presentationer av barn i slummen och rollspel kring matfrågor. Problemet är emellertid att själva det budskap som ska förmedlas inte tas upp till en verklig diskussion.

Välgörenhetstänkande

Jag tror att det idag är mycket viktigt att solidaritetsorganisationer av olika slag mer aktivt börjar lägga sig i hur studieresor till u-länder utformas och hur internationaliseringen av undervisningen bedrivs, särskilt naturligtvis när det gäller de områden av världen som de intresserar sig för. Medan många sådana organisationer har utträttat ett utmärkt arbete genom att brännmärka direkt reaktionära och fördomsfulla inslag i läroböcker har de ägnat alltför liten möda åt att attackera spridningen av ett välgörenhetstänkande och en allmän offermoral med progressiva förtecken. Mot sådana tendenser är det framför allt två krav som måste framhåvas.

Det ena kravet är att kunskapsinnehåll och kritiskt tänkande måste sättas före känslomässig påverkan. Detta kommer uppenbarligen att medföra politiska motsättningar, för medan så gott som alla kan hålla med om behovet av internationell förståelse och andra lämpliga (och vaga) attityder är det svårare att föreställa sig en enighet om hur underutvecklingen och dess orsaker ska förklaras. Men med hänvisning till läroplanernas tal om kritiskt tänkande och objektivitet går det mycket väl att kräva att sådana motsättningar borde släppas lösa i skolan och i annan undervisning när u-landsfrågor behandlas, bl a genom att företrädare för olika riktningar får lägga fram sina synpunkter. Här har den egna organisationen sin givna plats.

Det andra kravet är att begreppet solidaritet ges en mer precis

och mer förpliktigande definition än t ex läroplanens »solidaritet mellan alla människor». En sådan definition kan knytas till de mål som officiellt angetts gälla för den svenska biståndspolitik: med den utgångspunkten kan vi tala om en solidaritet med de fattiga och förtryckta i u-länderna, genom stöd på deras egna villkor till de krafter som verkar för ekonomisk och social utjämning och för nationellt oberoende. Här får återigen solidaritetsorganisationer som Sydasienskommittéerna en viktig roll, då de har kontakt med politiska, fackliga eller andra rörelser som kämpar för sådana mål och därigenom kan förmedla deras synpunkter och önskemål om stöd från Sverige, och i fallet med studieresor t o m kan se till att deltagarna får möta representanter för dem.

Svante Lundberg

DEMONSTRATION I STOCKHOLM

Sydasienskommittéerna har tidigare gett uttryck för kritik av Bhuttos regim i Pakistan. (Se Sydasiensbulletinen nr 2 1978). Ändå fördömer vi självklart mordet på Bhutto och militärregimen i Pakistan.

Alltsedan militären tog makten, den 5 juli 1977, efter en tid av oroligheter i samband med parlamentsvalen våren -77, har situationen i landet stadigt förvärrats. Krigslagar har införts och det utlovade valet har uppskjutits på obestämd tid. Regimen har slagit ned all opposition i samarbete med det högerorienterade Pakistan National Alliance (PNA). Antalet politiska fångar uppgår enligt Amnesty International till mellan 40 och 60 tusen. Regimens medeltida rättskipningsmetoder är ökända. Oppositionell press har tystats, fackföreningarna har krossats. Småbönderna tvingas från sin jord; och storgodsägarna favoriseras med subventioner och skattelättnader.

Sverige har svarat på denna utveckling genom att öka biståndet, klart i motstrid med den officiella målsättningen för biståndspolitik: ekonomisk och social utjämning, demokratisk samhällsutveckling och nationellt oberoende.

Vid en demonstration i Stockholm den 7 april protesterade omkring 100 personer mot avrättningen av Bhutto. Demonstrationen arrangerades gemensamt av den Pakistanska Progressiva Fronten och Stockholms Sydasienskommitté. Den förstnämnda organisationen består av vänsterorienterade pakistansare i Sverige. Dess mål är att återupprätta demokrati och civil regering i Pakistan.

Vid demonstrationen i Stockholm restes följande krav:

1. Frige de politiska fångarna, upphäv presscensuren och stop-

- pa terrorn mot politiska aktivister.
2. Utlys parlamentsval snarast och förbered övergången till en civil regering. Avskaffa de religiöst legitimerade tvångslagarna.
3. Stoppa allt svenskt bistånd till Pakistan tills landet uppfyller förutsättningarna för meningsfullt bistånd.

Foto: Paulo Texeira

VALET I BANGLADESH

En ganska trött stämning tycks ha brett ut sig i Bangladesh efter det parlamentsval som efter flera uppskov hölls i landet den 18 februari. Det enda som verkar avvika från den tillfälliga stiltjen är att både priserna på basvaror och brottsligheten snabbt skjuter i höjden.

I de större städerna var det valstämning. I mindre provinsstäder och på marknadsplatser växte aktiviteten under den sista veckan före valet. De partier som ställde upp i de olika valkretsarna öppnade kontor varifrån valpropaganda delades ut och där folk kunde komma in och prata. I de flesta valkretsarna var det i första hand president Ziaur Rahmans Bangladesh National Party (BNP), Awami League (AL-M) och Muslim League som hade sådana resurser.

På orter med läroanstalter i närheten ställde vanligtvis också det Socialistiska Nationalist-partiet (JSD) upp och spridda över hela landet ställde andra småpartier upp i enstaka och utvalda valkretsar – många av dem partigrupperingar på vänsterkanten.

Valkampanjen

Först kom de smyckade valkontoren på plats; sedan valplakat och affischer. Husen längs mera trafikerade gator klottrades

Ziaur Rahman och riskärven – symboler för stabilitet och de gångna årens goda skördar.

fulla med valslogans som »Rösta på Abdul Hasnat!». De flesta budskapen var på bangla, några få på engelska.

Den sista veckan kulminerade i valprocessioner för de olika partierna.

De flesta kandidater tillbringade naturligtvis veckorna före valet med att färdas runt i sina valkretsar, för att valtala och bygga upp allianser med de lokala politiska krafterna.

Även i fråga om transportmedel avspeglades partiernas olika valresurser. Zia själv flög helikopter medan hans ministrar körde Mercedes. Den statliga bilparken kunde i stor utsträckning utnyttjas av övriga BNP-kandidater. I många fall hade också de andra större partierna lyckats komma över fordon för sin valkampanj, på mer eller mindre legala vägar. De minsta partierna fick nöja sig med rikshaw eller med att gå till fots mellan byarna.

Inga partiprogram

Utmärkande för själva valkampanjen var den näst totala avsaknaden av verkliga val- och partiprogram. I kanske än högre grad än vanligt har kampanjen inte på något väsentligt sätt berört majoritetens villkor eller ens vidrört något av de stora utvecklingsproblem som landet står inför. I stället var det i första hand en fråga om konstitutionella spetsfundigheter, nationalistiska slagord och personliga påhopp.

Både själva valet och den tidigt förutsedda valsegern för BNP blev en politisk icke-händelse.

Flertalet politiker hade länge krävt garantier för att det parlament de skulle vara med att välja verkligen skulle få den avgörande makten i landet. De fordrade därför, att de konstitutionella förändringar som Sheik Mujibur Rahman införde våren 1975 skulle avskaffas. De krävde också ett totalt undanröjande av de krigslagar som rätt sedan hösten 1975, att kvarvarande politiska fångar skulle frigges och att alla begränsningar för politisk verksamhet och tryckfrihet skulle upphävas. Ziaur Rahman gjorde successivt en hel del eftergifter – men i fråga om den framtida maktfördelningen förblev han mycket förtegen. Många partier, däribland de två största oppositionspartierna Muslim League och Awami League (som splittrades i minst två fraktioner under 1978) beslöt att bojkotta valen. Genom

Nationella Socialist Partiet, JSD, fick sitt starkaste stöd från studenterna. Här en JSD-procession i Dacca strax före valet.

ett skickligt taktiskt spel och övertalning lyckades dock presidenten så småningom få alla större partier att ställa upp.

Satsning på »stark» opposition

Att Ziaur Rahman lade ner mycket arbete på att få flertalet att medverka i valet är inte så underligt som det kan tyckas. För honom, och BNP, var det av avgörande betydelse att den starkaste oppositionen valdes in i det kommande parlamentet. Att ha Awami League och andra partier som utomparlamentariska grupper vore ytterligt besvärligt — och inte bara därför att det skulle störa den demokratiska bild som förbereddes för framför allt utländsk konsumtion. Att regimen verkligen bemödade sig att tillförsäkra oppositionen ett acceptabelt, men ofarligt, antal platser underströks bland annat av det faktum att de partifonder som tidigare tagits i beslag för ett antal partier, frisläpptes strax före valet. Andra tecken pekar även i samma riktning.

Redan långt före valet tippades presidentens nybildade och synnerligen heterogena parti, Bangladesh National Party (BNP), få omkring 65 % av platserna i parlamentet, eller lite drygt 200 mandat. Det är troligt att dessa uppskattningar byggde på mer än en alldeles osedvanligt inträngande kännedom om väljarnas politiska sympatier. Att det slutliga valresultatet i sådan grad torde ha överensstämmt med regimen avsikter och önskemål kan ses som resultatet av lagom, men inte alltför överdrivet valfusk, och en skicklig planering av valkampanjen i syfte att ge oppositionen just en tredjedel av parlamentsplatserna.

Folkvilja — trots allt

Detta innebär ingalunda att valet inte i stort sett återspeglade »folkviljan» hos den hälft av väljarkåren som röstade den 18 februari. För att förstå Zias valseger måste vi gå längre än till anklagelserna för massivt valfusk och de otvivelaktigt mycket stora skillnaderna i valresurser, anklagelser som oppositionen naturligtvis gör stort nummer av. I själva verket är det inte otroligt att valet som sådant gick hederligare till än något tidigare val i landet.

Inte heller var det naturligtvis BNP:s politiska budskap eller förankring bland massorna som fällde utslaget. Partiet saknar bådadera. I stället lade majoriteten av de röstande sin röst för status quo, det vill säga i första hand för Ziaur Rahman personligen, och den period av relativ stabilitet och goda skördar som trots allt har karakteriserat de senaste tre åren. Man skulle kanske kunna förtydliga detta med att säga att president Zias regeringstid inte varit så otillfredsställande att den skulle motivera den typ av ett *negativt* röstande som varit så vanlig i Syd-asien under de senaste åren, och att alternativen tycks ha framstått som färre och sämre än någonsin. Det skulle betyda att Zia inte har folkets fulla förtroende, men inte heller, ännu, deras uttalade missnöje.

Det skall inte förnekas att Zia verkligen av de flesta upplevs som en hederlig politiker, och att det i första hand är hans förtroendekapital som gett BNP segern. Samtidigt ska man väl inte glömma vilka fördelar det kan vara att sitta vid makten före och under ett val, och att den tidigt förutspädda segern, i

sig drog till sig ytterligare röster, i ett land där så många röstar för den som kan förväntas vinna.

Slutligen ska man inte överskatta innehållet i valsegern. Med den typ av val i enmansvalkretsar som tillämpas, med den stora partisplittringen och med det mycket låga valdeltagandet, kan BNP:s röstmässiga underlag teoretiskt ha varit så lågt som 15-20 %. Några siffror har ännu inte publicerats, en månad efter valet, men det ryktas att man kommer att hävda att ungefär 40 % av rösterna gått till BNP.

Husväggar och murar fullklottrade med valpropaganda. Här Awami League's välkända partisymbol – båten.

Missstro mot etablerade partier

Man kan också se valet i Bangladesh som ett massivt misstroende för de andra, etablerade partierna som ställde upp i valet. I Bangladesh är man vid det här laget ganska politiskt luttrad och den politiska cynism man ofta stöter på, bygger på årtal av erfarenheter av de traditionella politikernas maktspel och ekonomiska schackrande. Även om valet inte precis innebar dödsstöten för ett parti som Awami League måste det ha varit ett mycket allvarligt bakslag. Flertalet av den hinduiska minoritetens röster tycks också ha gått till den ledande fraktionen (Malek) av Awami League, vilket kan bli en allvarlig politisk belastning för partiet i framtiden.

Det relativt svaga val som Muslim League, i valallians med det utpräglade religiöst ortodoxa Islamic Democratic League, kan tyda på att det inte är så stora risker att Bangladesh kommer att glida in på samma utpräglat religiösa spår som Pakistan och Iran. Av de vänsterpartier som ställde upp var det bara JSD och Gono Andolan som vann några mandat. Även om flera marxistiska partier bojkottade valen, bekräftades på nytt vänsterns splittring och svaga ställning.

Vad kan man då vänta sig av den närmaste framtiden? De 207 ledamöter som BNP med stora ekonomiska satsningar har fått in i parlamentet ger föga anledning till förhoppningar. I än högre grad än partiet självt framstår dess representanter som en hopradsad och, med vissa undantag, sällsynt lösligt förbunden gruppering av politiska lycksökare. Kanske den största nyheten är att de genomsnittligt tycks vara rekryterade ur en

något yngre generation än de som tidigare besatt landets högsta folkförsamling. Många tycks vara politiskt helt okända, men ofta med ett tveksamt förflutet i lokal politik, affärer och brottslighet. Andra är avhoppare från andra partier.

Skicklig maktpolitiker

Zia har utan tvekan visat sig vara en skickligare politiker än någon bedömare för något år sedan skulle vågat förutspå. Det är ingen tvekan om att han också i fortsättningen kommer att ha det avgörande inflytandet i landet. Därmed inte sagt att problem skulle saknas!

För Zia väntar den svåra uppgiften att göra BNP till ett enhetligt, och organiserat parti – eller riskera att byggnaden faller ihop under honom. Utifrån sådana aspekter måste det ha varit ett allvarligt bakslag för presidenten när hans chefsminister och politiska allierade, Mashiur Rahman, hastigt dog strax efter valet. Centerpolitikern Mashiur Rahman hade bakom sig delar av den gamle bondeledaren Bashanis splittrade National Awami Party, och representerade de kanske bäst organiserade och etablerade politiska krafterna inom BNP. Andra skulle snarast hävda att dödsfallet kom lägligt och undanröjde maktstrider och en för Zia obehaglig konkurrens om ledningen inom partiet.

Även om Zia mot förmodan lyckas göra BNP till något mer än den heterogena valallians det hittills varit, är det naturligtvis i allra högsta grad tvivelaktigt om den nya regeringen kommer att ha vilja eller förmåga att ens börja närma sig landets många akuta problem. Det är inte mycket som talar för det, även om många inom progressiva borgerliga partigrupperingar är väl medvetna om att de måste åstadkomma någonting för att undvika vad de alla fruktar mest av allt: en okontrollerad social revolt – eller en ny militärkupp. Att de nya parlamentsledamöterna får sitta sin mandatperiod ut är ur detta perspektiv långtifrån säkert.

Moina

(Moina är det bengaliska namnet på den indiska talande staren)

Foto: Christian Jutvik

LEGAL-AID

I Sydasiabulletinen nr. 2 1978 propagerade vi för vår insamling till Rättshjälpskommittén i Calcutta. Insamlingen gav ett gott resultat, 3920 kr som i januari överlämnades till kommitténs sekreterare i Calcutta. Kommittén är mycket tacksam för bidraget som hjälper dom att föra upp en del viktiga rättsfall i högre instans, t ex Archana Guha's fall, som presenterades i nämnda nummer av bulletinen.

Hönsmanipulation och bankirmoral

Vad kommer först – hönan eller ägget?, är en nära nog klassisk fråga som hittills visat sig omöjlig att besvara. Ställer man den däremot i dagens Indien är svaret givet: Ett impotent fjäderfä med inbyggda sjukdomar. C-J. Charpentier har läst en artikel om hönsmanipulation i tidskriften Fortnigh, nov/dec -78 och läst indiska annonser.

1978 dödade hönsvirusen »Gumoro» 18 000 indiska kycklingar. Regeringen köpte vaccin för 1,1 miljoner rupees. Fyra-fem år tidigare dödades 1 miljon hönor av virusen »Marek». Och regeringen importerade vaccin för 1,2 miljoner rs.

Samtidigt kan inte importfåglarna föröka sig. Exportörerna har nämligen sett till att tuppar och hönor kommer från olika härstammingslinjer vilket förhindrar fortplantning. Importen av fåglar ökar ständigt men någon avkomma blir det aldrig.

*

Källor vid finansdepartementet i New Delhi menar att hela hönsmanipulationen är avsiktlig, men affären är svårundersökt, eftersom många trådar i kycklinghärvan slutar i mäktiga ministerfamiljer. Dessutom är vinsterna från jordbruket skattefria i Indien, vilket komplicerar problemkomplexet då halvskumma transaktioner via någon jordbruksaktivitet är ett vanligt sätt att göra svarta pengar vita. Och trådarna till personer i ledande ställning blir allt fler.

Efter dessa båda epidemier står det klart att sjukdomarna följer med importfåglarna från USA och Canada, en import som sker helt utan veterinärmedicinska kontroller. Indien köper alltså, något förenklat, fjäderfän som är programmerade att bli sjuka med jämna intervaller.

\$

Indien importerar årligen amerikanska kycklingar för 2 miljoner rs, och vaccin från förgreningarna till samma företag för 1 miljon rs, för att hålla kycklingarna vid liv.

Bakom den grovt cyniska hönsmanipulationen står multinationella jättar som Babcock, Shavers och Rockefeller med investeringar i storleksordningen upp till 40 miljoner rs i denna utstuderat omoraliska hantering.

Men spekulativ cynism är inte något främmande för de som bedriver affärer i Indien. Det är snarare något vedertaget bland de för vilka utsugning av tredje världens fattiga blivit ett »he-

derligt hantverk». Därför är det inte förvånande när man ser indiska bankers marknadsföringskampanjer i indisk dagspress. Cynismen är densamma.

Och hönsmanipulation och bankkirmoral är lyckligt förenade i ett kapitalistiskt äktenskap.

Carl-Johan Charpentier

Her eyes are wet with tears of oppression, frustration and despair.

But the Public Sector Banks are reaching out to put the sparkle back on her face.

When our people once needed money, they had to enslave their lives for it. Or mortgage their land. Or pawn their possessions. But this time, it's different. The Public Sector Banks are earnestly helping our people. Out of oppression. Out of poverty. Out of the depths of despair. The Public Sector Banks are taking the benefits of banking to the very corners of our country.

Reaching out to our people with money, advice and inspiration. For agriculture, education and small industry. For security and freedom. As at the end of 1976, the Public Sector Banks provided 36 lakh farmers with Rs. 1200 crores for agricultural purposes. And this is only a beginning. This is what the Public Sector Banks have done, and are doing for our people. For a better tomorrow.

JOINT PUBLICITY COMMITTEE PUBLIC SECTOR BANKS

MEMBER BANKS
Allahabad Bank, Bank of Baroda, Bank of India, Bank of Maharashtra, Canara Bank, Central Bank of India, Dena Bank, Indian Bank, Indian Overseas Bank, Punjab National Bank, State Bank of India, State Bank of Bikaner & Jaipur, State Bank of Hyderabad, State Bank of India, State Bank of Mysore, State Bank of Patiala, State Bank of Saurashtra, State Bank of Travancore, Syndicate Bank, Union Bank of India, United Bank of India, United Commercial Bank.

PUBLIC SECTOR BANKS—touching your life everyday, everywhere.

Hennes ögon är fuktiga av tårar från förtryck, maktlöshet och vanmakt. Men Public Sector Bank finns där och ger henne livslusten tillbaka. När vårt folk en gång behövde pengar tvangs man in i trälldom. En del in-tecknade sitt land eller pantsatte sina ägodelar. Men nu är det annorlunda. Public Sector Bankerna hjälper uppriktigt vårt folk ut ur förtrycket, ut ur fattigdomen och ut ur vanmaktens bojor.

Kanske får denna förgråtna dam en dag låna så mycket pengar att hon kan köpa sig en improduktiv Rockefeller-höna?

ADRESSBANK

Vad sägs om att upprätta en »adress- och kontakt-bank» dit resenärer kan tipsa om värdefulla kontakter de fått på sin resa. Förslagsvis skulle Du som varit i Sydasiien skicka en lapp med adresser på intressanta och vettiga människor, projekt, institutioner etc som kan vara lämpliga att besöka för en kunskapsstörs-tande resenär. Om möjligt bifoga en kort presentation av kontakten i fråga. Presumptiva resenärer skulle sen kunna kontakta »banken» och på det sättet göra sin resa till något mer än enbart en exotisk turist-resa. Skriv alltså till SAK c/o Thomas Arvidsson,

Tomtegaspigatan 8, 223 50 Lund (tel 046 - 111514)

BILDBANK

Varje gång vi ska ge ut ett nytt nummer av Sydasiien-bulletinen uppstår en kris vad det gäller bilderna. Vi tycker det är synd för det finns nog många som har bra bilder och som gärna skulle hjälpa oss. —Så nu gör vi ett försök på det här sättet. Skriv eller ring till oss och tala om vad du heter, från vilka länder du har bilder och kanske något om vilka motiv du har mest och bäst av. Adressen är Jonas Söderblom, Scheelegatan 4, 112 23 Stockholm (tel 08 - 521760).

Specialsektion:

RELIGION I SYDASIEN

Muslim population-proportions in British India (1931)

De indiska muslimerna och islam

Intresset för islam och dess politiska betydelse har ökat efter händelserna i Iran. I denna artikel tar Stig Toft Madsen upp islams och muslimernas roll i sydasiatisk historia. Bl a skisserar han bakgrunden till bildandet av Pakistan, som en muslimsk republik.

I samband med den islamska bölja som går över Västasien kan det vara aktuellt att resa frågan om muslimernas ställning i Indien. Visserligen figurerar inte de indiska muslimerna i dagsnyheterna, men de kan komma att göra det, antingen som biverkning av händelser i andra länder, eller som en följd av de hinduiska krafternas ökade inflytande i det regerande Janatapartiet. Oavsett hur högt böljorna kommer att gå, är det osannolikt att en muslimsk rörelse på egen hand skulle kunna hota statsmakten i Indien. Men så har det inte alltid varit . . .

I över tusen år regerade muslimska dynastier faktiskt största delen av Indien. Paradoxalt nog var deras makt störst där de var relativt få: de utgjorde bara 1/10 av befolkningen i sitt maktcentrum, den centrala delen av Nordindien. Omvänt var upp mot 3/4 av befolkningen i delar av Bengalen muslimer, trots att området var politiskt perifert. Detta hängde samman med att muslimerna i Nordindien, från Delhi i väst till Patna i nuvarande Bihar i öst (se kartan på baksidan) framstod som en jordägande aristokrati. De hade ofta sitt ursprung i Västasien, medan de bengaliska muslimerna var vanliga bönder, som omvänt av muslimska helgon.

Brittiska expansionen

I Punjab hade en mer massiv muslimsk befolkning skapats som följd av de täta invasionerna från Västasien. I västra Indien (Gujarat och Bombay) samt längre söderut, i Kerala och Tamil Nadu, utgjorde arabiska köpmän en viktig del av den muslimska befolkningen. Deras betydelse var framför allt ekonomisk, inte politisk som i Nordindien, eller religiös som i Bengalen.

Den brittiska expansionen likviderade de flesta muslimska riken i Indien. Speciellt försvann största delen av den muslimska eliten i Bengalen. I Nordindien gick det långsammare. Mogulriket överlevde formellt till krossandet av upproret 1857 – det s k Sepoyupproret – som var den allvarligaste utmaningen mot det brittiska styret under hela 1800-talet. Den muslimska aristokratin hade härefter ett spänt förhållande till briter. Skulle de försöka uppnå politiskt beskydd och ekonomiska privilegier genom att posera som lojala aristokrater, skulle de försöka skaffa sig position i den brittiska statsapparaten genom att satsa på modern utbildning, skulle de sluta sig

samman med otillfredsställda hinduer för att tillsammans knåcka britterna, eller skulle de starta ett uppror på egen hand? De prövade faktiskt alla utvägarna. Många aristokrater levde vidare på sina gods med brittisk välsignelse, medan andra sökte sig in i administrationen tillsammans med delar av medelklassen. 1875 lades grunden till ett stort muslimskt universitet i Aligarh (i nuv. Uttar Pradesh). Det ortodoxa prästerskapet var emot detta, men grundläggarna menade att modern vetenskap var förenlig med Koranens lära. Från Aligarh kom (och kommer fortfarande) en lång rad framträdande muslimska politiker. I början var de mycket konservativa, men efter 1911 inledde en grupp yngre muslimer en konfrontationspolitik mot britterna.

Först erövrade de kontrollen över Muslim League, ett elitparti bildat 1906 med målet att genomtvinga muslimsk representation eller snarare överrepresentation, i de lagstiftande församlingarna. Frågan för de radikala muslimerna var nu vem de skulle söka stöd hos: ulama (dvs de skriftlärdade eller »präster-

TIDSKRIFTSNOTIS

»Skola i utlandet» är temat i fackföreningstidningen Skolvärlden 6/79. Där skriver bla *Lisen Arvidsson* om det indiska skolsystemet. Det är en stor, illustrerad artikel med grundläggande informationer och personliga synpunkter på indiskt skolväsende.

Muslimsk procession på väg genom nordindisk stad: en typisk anledning till gatubråk mellan olika grupper.

Foto: Stig T. Madsen

skapet») eller de radikala hinduerna organiserade i Kongresspartiet?

Underjordiska regeringar

Ulaman hade flera gånger visat sin förmåga att organisera folkresningar. På 1820-talet framställde sig en tidigare legosoldat, Saiyid Ahmad Bareilly, som profetens efterföljare och härskare i Peshawar i nuvarande Pakistan. Hans efterföljare upprätthöll garnisoner i gränslandet fram till detta århundrade med ekonomiskt stöd från hela Nordindien. I Bengalen uppstod likaledes flera gånger fattigbonderörelser ledda av militanta religiösa ledare. De angrep hinduiska godsägare och bojkottade brittiska institutioner samtidigt som de upprättade underjordiska regeringar. Till skillnad från upproret 1857, som siktade till att återinföra mogulstyret, var modellen i Bengalen ett styre liknande profetens i Arabien.

Det islamska prästerskapet, som de radikala kontaktade efter 1911, var militärt sett obetydligt, men deras teologiska centra i Deoband Lucknow och Bareilly blev knutpunkter i en allians mellan den muslimska eliten och städernas lägre medelklass.

Ännu en allians upprättades. Mahatma Gandhi, själv hindu,

lyckades — nästan otroligt — samla Kongresspartiet, Muslim League och de olika sekternas ulama i en gemensam rörelse för att bevara det turkiska kalifatet — trots att den turkiske kalifen inte hade något som helst inflytande i Indien! Största delen av ulaman önskade att de indiska muslimerna skulle leva under den turkiske kalifens religiösa auktoritet, som en stat i den indiska staten.

När turkarna 1924 avskaffade kalifatet brast samarbetet. Sammanstötningar mellan hinduer och muslimer blev allt vanligare, med resultatet att idén om en självständig muslimsk stat, Pakistan, föddes 1933. Vid valet 1945-46 uppnådde Muslim League en bastant majoritet bland muslimerna, som därmed tog ställning för ett självständigt Pakistan. Men det ska tillfogas att det mesta av ulaman var emot upprättandet av Pakistan. Det var de stora jordägarna och städernas medelklass som stod bakom kravet.

Vid Pakistans upprättande 1947 utvandra minst sex miljoner indiska muslimer. Bortsett från den indiska delen av Punjab, som blev helt rensad från muslimer, var det i synnerhet den muslimska stadsbefolkningen som utvandrade. Med ett slag försvann upp mot 60 procent av den muslimska bourgeoisie. Flera av de rikaste fick med sig sina förmögenheter till Pakistan eller också bytte de sina egendomar med rika hinduer på väg till Indien.

Hindu-muslim-antagonismen

Efter 1947 miste muslimerna alla de speciella privilegier de fått under britterna. Muslim League förtvinade, och Kongresspartiet kom att stå som garant för muslimska intressen. I Västbengalen och Kerala har också kommunistpartierna uppnått brett stöd från muslimerna.

Vid valet 1977 skedde i Nordindien ett skred från Kongresspartiet till Janata-partiet. Det omfattade också delar av den dittills Kongresstroga ulaman, så t ex stöddes Janata av överhuvudet för den stora Jama Mashid-moskén i Delhi. Ändå har det varit många sammanstötningar mellan hinduer och muslimer under det sista året senast i Hyderabad och Aligarh. Det är möjligt att sammanstötningarna tilltar om Janata-partiet hinduiseeras ytterligare, t ex om den pro-hinduiska Jana Sangh-fraktionen skulle få större inflytande i partiet. Det har faktiskt redan skett i den nordindiska delstaten Uttar Pradesh. Om regeringen försöker förändra muslimsk familjelagstiftning — det finns skilda lagar för hinduer och muslimer på detta område — eller om den försöker nedprioritera »muslimspråket» urdu, skulle det bli mycket kraftiga reaktioner i Nordindien.

I de två gränsstaterna Västbengalen och Kashmir finns det möjligheter till internationella konflikter med hindu-muslim-antagonismen som element. En eventuell konfrontation mellan Indien och Bangladesh skulle kunna föra till övergrepp på muslimer i Västbengalen som hämnd för övergrepp på hinduer i Bangladesh. En sådan utveckling är knappast sannolik så länge Bangladesh står så svagt som det gör för närvarande, men

om Pakistan och Bangladesh bilägger sin fiendskap, kunde de kanske — med stöd från Kina — utmana Indiens Sovjetstötta hegemoni i Sydasiens.

Territoriella stridigheter

Möjligheterna för territoriella stridigheter med religiösa övertoner är nog störst i Kashmir. Visserligen är Pakistan försvagat av inre stridigheter och av Indiens något förbättrade förhållande till Kina, men Pakistan är inte utan inflytande i det muslimskt dominerade Kashmir. Kashmir är en del av delstaten Jammu och Kashmir, där Jammu alltid varit starkt hinduorienterat. På de sista månaderna har Jammu krävt större eftergifter från delstatens muslimskt dominerade regering under Sheikh Abdullah. Om det slutar med att delstaten sprängs, kan kashmirernas gamla krav om självständighet komma att resas på nytt. Kashmirerna har dessutom FN:s godkännande för sina självständighetssträvanden, fast det erkänns naturligtvis inte av New Delhi. För Indiens nya, som för dess gamla regering är Kashmir en integrerad del av Indien och ett bevis på att muslimer kan leva i Indien med makt och ära i behåll.

Stig Toft Madsen

Kartan är hämtad från P. Hardy: *The Muslims of British India*. Cambridge 1972.

JORDÄGARE ANGRIPER ADIVASIS I ANDRA PRADESH

Den 17 oktober 1978 angrep jordägare från Nagireddipalam i Nelloresdistriktet i Andra Pradesh adivasis, som plöjde sin åker. De våldtog en adivasiskvinna, Venkata Subbamma. Fem adivasis, inklusive den våldtagna kvinnan, befinner sig på sjukhus. Deras tillstånd är allvarligt.

Den här byn har knappt 50 ha åker banjarland från regeringen. Allt ockuperades av jordägarna och deras anhängare. Den här jorden skulle distribueras bland de jordlösa lantarbetarna, men regeringen har aldrig brytt sig om att göra det. När adivasis började plöja jorden angrep jordägarna dem med sina banditer. De tände eld på hyddorna i »bastin». Efter att ha reducerat hela »bastin» till aska lämnade jordägarna byn och hotade adivasis med ännu allvarligare konsekvenser om de vågade röra jorden igen. För ett par månader sedan förstörde samma jordägare hyddorna, som adivasis hade byggt på den jord de fått av regeringen.

Vad gjorde polisen? Senare på kvällen kom »sub-inspector» från polisen till byn för en inspektion. Han och hans följe plågade adivasis och arresterade två av dem men lämnade jordägarna fria.

Artikel från
India Now, januari 1979

KYRKA OCH POLITIK I INDIEN ~ intervju med missionär Olle Jonsson

Den kristna missionen lyckades aldrig riktigt i Indien. I andra delar av tredje världen, i Afrika och Latinamerika, spelar kyrkan en betydelsefull roll i samhällslivet, på en gång bärare av idéer som legitimerar ett förtryckarsamhälle, och av ett frigörande budskap om jämlikhet och frihet. I själva kyrkoorganisationen finns på motsvarande sätt både en auktoritär organisation och samtidigt drag av jämlikhet och ömsesidighet i församlingsarbetet. I Afrika har kyrkorna t ex kommit att spela en viktig roll i utbildningen av ledare för självständighetskampen och den nationella utvecklingspolitiken. Men i Indien är kyrkorna små. De består av några miljoner utarmade lantarbetarkristna och några hundratusen medelklasskristna i städerna. Allt som allt ca 12-13 miljoner kristna i ett land med över 600 miljoner invånare. En liten minoritet på samhällets botten och i dess mellanskikt. Men trots att de är så få, har de kristna ändå haft ett visst inflytande över samhällsutvecklingen sedan kolonialtiden. De har varit bärare av den västerländska kulturen och samhällsordningen, och de har spritt denna genom sina många skolor, sjukhus och sociala institutioner. Mot denna bakgrund kan man fråga sig var de kristna kyrkorna står politiskt idag. Denna problemställning har Staffan Lindberg och Rune Romhed tagit upp i denna intervju med missionären Olle Jonsson, som under 24 år arbetat som präst för Svenska Kyrkans Mission i Tamil Nadu, i södra Indien.

Om man upplevt och blivit medveten om kyrkornas klasstruktur, som är en trogen kopia av samhällets, så inser man att de aldrig kommer att kunna identifiera sig politiskt med de förtryckta, hävdar Indienmissionären Olle Jonsson i denna intervju.

Staffan Lindberg/Rune Romhed: – Var står kyrkorna politiskt idag? Vilka politiska riktningar stöder de direkt eller indirekt?

Olle Jonsson: – När jag nu talar om kyrkorna i Indien, så menar jag den styrande »makteliten» eller »etablissemanget» inom dessa kyrkor. Det är nämligen denna grupp som för kyrkornas talan utåt, även om den långt ifrån alltid representerar det stora flertalet av kyrkornas medlemmar. Kyrkans maktelit ställer sig i regel lojal med de som innehar regeringsmakten på olika nivåer i det indiska samhället. Men det händer också att man avviker från denna hållning och motarbetar den sittande regeringen. Som exempel på detta kan jag nämna, att kyrkorna och jordägarna i delstaten Kerala under slutet av 50-talet gick samman och bildade en anti-kommunistisk front, när den kommunistiska delstatsregeringen ville genomföra jordreformen och sanera inom undervisningsväsendet.

SL/RR: – Hur argumenterar kyrkornas »maktelit» ideologiskt för denna politiska hållning?

OJ: – Först och främst säger man att kristna bör vara goda föredömen som lojala medborgare i det indiska samhället. Man har ju bibelordet om att vara överheten underdånig eftersom den är insatt av Gud. I församlingarnas förkunselser uppmanar man därför till hederlighet, plikttrohet och lydnad – men givetvis inom »rimliga gränser». Bland intellektuella och inom medelklassen har 50- och 60-talens ideologi om »Christian Participation in Nation Building» haft ett stort inflytande. Den ger teologiska motiveringar till varför en kristen i Indien aktivt ska engagera sig i uppbyggandet av en sekulär och liberal socialism inom ramen för den parlamentariska demokratin. Denna ideologi har också tillkommit för att etablera de kristnas trovärdighet som goda och lojala nationalister. Under den nationella frigörelsekampen misstänktes de kristna, med eller utan rätt, för en bristande lojalitet, eftersom kampen riktades mot en »kristen» kolonialmakt (England), som utan tvivel gett kristna i Indien speciella privilegier. Men bakom denna hållning ligger också ett starkt minoritetskomplex. De kristna var rädda för en ortodox och reaktionär hinduisk nationalism.

SL/RR: – Är alla kristna kyrkor i Indien lika lojala mot regeringsmakten, eller finns det undantag?

OJ: – Det finns enskilda ledande kristna som avviker från kyrkans officiella hållning. Ett exempel på detta är de präster och lekmän som undertecknade ett upprop inför valet 1977, där man uppmanade kyrkornas folk att rösta bort Indira Gandhi och därmed uttrycka sin protest mot undantagstillståndet. Detta var mycket djärvt gjort. Jag känner själv flera kristna som blev utsatta för repressalier från sina kyrkor p g a detta upprop.

SL/RR: – Majoriteten av kyrkans medlemmar har ju rekryterats från lantarbetare och fattigbönder. Har inte detta påverkat kyrkans politiska ställningstaganden?

OJ: – Dessa grupper påverkar inte kyrkans officiella politiska

hållning, eftersom de inte har någon talan i kyrkorna. I de protestantiska kyrkorna, som anses ha en »demokratisk struktur», krävs vanligtvis att man betalar en i och för sig ganska låg kyrkoavgift för att få utöva rösträtt. Men denna avgift utgör en effektiv spärr, som hindrar de egendomslösa och lantarbetarna från att få ett ord med i laget. Samtidigt är det så att en stor del av kyrkans styrande elit ursprungligen kommer från proletärerernas och fattigböndernas led. Kyrkorna har valt ut små flickor och pojkar i byarna och gett dem skolundervisning. Men de som klarar av denna utbildning, fortsätter i allmänhet att klättra uppåt i den sociala pyramiden, och identifierar sig snart mer med samhällets elit, än med sin egen grupp därhemma i byn. En del av de »lyckligt lottade» hamnar slutligen i kyrkans »etablissement».

SL/RR: – Vilken inställning har kyrkorna till facklig verksamhet?

OJ: – Kyrkans ledare är mycket misstänksamma mot facklig verksamhet. »Organiserade arbetare vill inte jobba», säger kyrkans maktelit, och har därför i en del fall förbjudit arbetare vid kyrkliga institutioner att gå med i fackföreningar. Fackföreningarna gör att folk »ställer orimliga krav» och »strejkar», vilket lamslår produktionen, till nackdel för alla.

SL/RR: – Vad innebär kyrkornas utvecklingsprojekt för den ekonomiska och sociala utvecklingen i Indien? Får de fattiga det bättre?

OJ: – I stort sett betyder utvecklingsprojekten knappast något för den sociala och ekonomiska utvecklingen i Indien. De når endast begränsade grupper av människor som själva har något att utveckla, småbrukare som äger lite jord eller yrkeskunniga hantverkare, och berör därför knappast alla de egendomslösa arbetarna, utom i sådana undantagsfall då även dessa besitter något yrkeskunnande som går att bygga på. Till de egendomslösa vänder man sig huvudsakligen med projekt som syftar till att göra livet lite drägligare för denna grupp: genom förbättrade bostäder, tillgång till dricksvatten etc.

SL/RR: – Leder dessa utvecklingsprojekt till större politisk medvetenhet bland de förtryckta?

OJ: – Starka skäl talar för att effekten oftast blir den rakt motsatta, det vill säga att projekten förhindrar en politisk medvetenhet. De små grupper som berörs av projekten får sina problem lösta utan egna ansträngningar. Men det finns också projekt som startats av indiska kristna grupper med det primära syftet att politiskt medvetandegöra det indiska proletariatet, och som därför kan komma att spela en mer progressiv politisk roll.

SL/RR: – Finns det inte en stor risk att patron-klient-relationer, som inpräglar en borgerlig ideologi i de fattigas medvetande och stärker deras beroendeställning, växer fram

Pastor Olle Jonsson, Indien, i samspråk med pastor Erik Doss.

inom utvecklingsprojekten?

OJ: – Både inom missionsorganisationerna och kyrkorna har man lagt ned en hel del teoretiskt arbete för att minska de senares beroendeställning, men i praktiken tycks den bara öka. Regelrätta subsidier tenderar att minska, men andra anslag ökar hela tiden, bl a till utvecklingsprojekten. Missionärernas starka inflytande över kyrkorna har gjort att dessa kommit att byggas upp och organiseras efter västerländska mönster. Nu har visserligen missionärernas antal reducerats kraftigt under de senaste decennierna, men detta har inte lett till att kyrkornas västerländska prägel minskat. För indiska kyrkoledare har »jorden-runt-resor» blivit till något av ett livsmönster, men det är framför allt västerifrån som man hämtar inspiration och vägledning för sitt ledarskap.

SL/RR: – Vilken ståndpunkt intog kyrkorna under undantagstillståndet? Gick de emot regeringen (Indira Gandhi)?

OJ: – Samtliga kyrkor ställde sig positiva till undantagstillståndet. Med oro konstaterade man att strejker och politiska konflikter ökade i antal och accepterade därför, utan invändningar, Indira Gandhis åtgärdsprogram. Kyrkoledarna formligen tävlade om att betyga P.M. sin lojalitet. Och man har ännu inte gjort någon kritisk granskning av undantagstillståndet. Referaten från Sha-kommissionens rapport om den brutala politiska repressionen under undantagstillståndet negligerar man. »Tharkunde-kommissionen tror vi inte på», förklarade en präst från Andhra Pradesh. Kyrkans »maktelit» vill gärna ha Indira

Gandhi och ett undantagstillstånd tillbaka.

SL/RR: – Finns det något hopp om att kyrkan eller en del av denna ska ställa sig på de förtrycktas sida i framtiden?

OJ: – Om man ställer den frågan till kyrkornas officiella representanter i Indien, svarar de med viss rätt, att de alltid stått på de förtrycktas sida. Man hänvisar till det faktum, att stora grupper av förtryckta sökt sig till kyrkorna, som satsat intensivt på sjukvård, undervisning och annan social verksamhet för att förbättra de fattigas livsvillkor. Många fattigbönder och lantarbetare har »lyfts upp» ur förtrycket tack vare kyrkornas insatser. En stor del av kyrkornas elit har, som vi tidigare sett, rekryterats på detta sätt. Men kampen mot förtrycket har aldrig fått ta sig politiska former. Och om man upplevt och blivit medveten om kyrkornas klasstruktur, som är en trogen kopia av samhällets, så inser man att de aldrig kommer att kunna identifiera sig politiskt med de förtryckta. Samtidigt finns det flickor och pojkar bland dem som »lyfts upp» ur förtrycket, som identifierar sig med den klass de kommer ifrån och sluter sig samman i smågrupper, ofta tillsammans med likasinnade muslimer och hinduer, för att arbeta på att bygga upp en politisk medvetenhet bland sina förtryckta kamrater. Nästan undantagslöst råkar de förr eller senare i konflikt med kyrkans etablissemang. Men samtidigt utgör församlingen för dessa grupper en god startpunkt – men inte slutpunkt! – för politiskt arbete. Därigenom kan kyrkans sociala insatser komma att spela en viktig politisk roll.

Intervju: Staffan Lindberg och Rune Romhed
Bilder: Leif Gustafsson

ÄR RELIGIONEN ORSAKEN TILL FATTIGDOMEN I SYDASIEN?

Den svenska skolboks-bilden av hinduismen är ofta lika mytisk som den mest fantastiska hinduiska gudasaga, det vill säga en märklig sammanblandning av verklighet och fantasi.

Det skriver Torvald Olsson i denna artikel, där han kritiskt granskar vad svenska religionskunskapsböcker har att säga om sydasiatisk religiositet och jämför folkreligionen i Sverige och Sydasien. Svenska läroboksförfattare gör felaktigt gällande att den karma-samsara-ideologi som man kan läsa om i mer än tusen år gamla hinduiska skrifter, skulle motsvara dagens indiernas religiösa tro. Massindoktrineringsen av svensk skolungdom i föreställningen att indiernas fattigdom är en följd av deras egna religiösa handlingar är faktiskt en variant av och fyller samma funktion som karma-samsara-ideologin, menar artikelförfattaren.

I Sydasien bor drygt 800 miljoner människor, eller ca 1/5 av jordens befolkning, på en yta som är ungefär lika stor som Europa. Av dessa människor är ca 520 miljoner hinduer, 180 miljoner muslimer och 40 miljoner buddhister.

Sydasiatisk religiositet, särskilt hinduisk, men i viss mån även muslimsk och buddhistisk, framställs i många svenska läroböcker för gymnasieskolan som en av de viktigaste orsakerna till att massorna hålls kvar i fattigdom och misär. Man avser då inte de politiska motsättningarna mellan det muslimska Pakistan och hindu-dominerade Indien, utan menar att hinduisk livsåskådning gjort Indien, eller Sydasien, ja ibland hela Asien till vad det är idag. Georg Borgström ger uttryck för en sådan uppfattning i boken *Verldens Religioner*: »Livet som sådant har litet värde, varken i hinduism eller buddhism. Denna livsfilosofi spred sig senare i Kina, där en tilltagande överbefolkning skapade liknande förhållanden som i Indien.» (sid 12) Så svepande förklaringar brukar inte skolboksförfattare »köra» med, men de är inte mycket bättre. I lärarhandledningar till bildbandet *Fakta om Hinduismen* (Pogo A 136/177) skriver man i slutklämmen: »Utan en förändring av hinduiska föreställningar och idéer kan Indien knappast ta sig upp ur sin fattigdom och misär».

Själavandring

Man brukar framhålla att följande övertygelser är viktiga för hinduer: (1) Tron på själavandring, orsakad av goda eller onda handlingar, som utförts i ett tidigare liv. Max Weber (1864-1920) skrev på sin tid: »Alla hinduer accepterar två grundläggande principer, *samsara*, tron på själens återfödelse, och den

relaterade *karma*-läran om kompensation. Detta är de enda verkligt dogmatiska läroarna, omfattande alla hinduer».

I läroplanen för gymnasieskolan Lgy 70 betonas att avsnittet om »frälsningstro och synen på livet efter detta» i läroböckerna i religionskunskap, ska redogöra för och »diskutera karmatro och själavandringslära». Flertalet läroboksförfattare har nästan slaviskt följt denna rekommendation. Hermerén-Lilja skriver exempelvis i sin lärobok *Tro och Tanke*: »Sedan mer än två

tusen år tillbaka är en av praktiskt taget alla hinduer omfattad övertygelse, att de dödas själ fortsätter att existera i ett annat levande väsen . . . och att själens nya kroppsliga hölje är helt beroende av hur den döde levat i den närmast föregående livstiden. Denna övertygelse om själavandringen (*samsara*) bygger på två trossatser: tron på *karma* och tron på den Absoluta Rättvisan.» (2) En direkt och nästan logisk följd av denna föregivna trosuppfattning är, enligt många författare, *moksa*-idealet, som säger att man bör eftersträva individuell frälsning genom att försänka sig i ett evigt meditativt tillstånd. I läroboken *Idéer och Händelser i Religionens Värld* (Verbum 1968) kan man läsa att: »Livet är för den rättrogne hindun en börda, som människan endast genom utomordentlig religiös prestation kan befria sig ifrån. Själavandringsläran ger en ödesmättad förklaring till fattigdom och lidande.» Författarna till boken *Vägar och Livsmål* (Verbum 1974) hävdar vidare, att hinduisk religion är »helt inriktad på att lösgöra den enskilda människan från denna världen». (3) För att riktigt övertyga skoleleverna om hur världsfrånvända hinduer är, påpekas ofta att »världen ingenting annat är, än *maya*, sken, illusion enligt den hinduiska läran». Författarparet Hermerén-Lilja skriver: »Enligt *Upphanshadernas* åskådning saknar allt vi erfar med våra sinnen verklighet, det är självbedrägeri, en illusion».

Kastposition

(4) Flera författare hävdar också att indier på ett rationellt sätt rättfärdigar sin kastposition i samhället genom sin tro på återfödelseläran. Detta synsätt har två varianter. Enligt den första anses de högkastiga, som identifieras som *brahmin*- och *ksatrya*-kasten, betrakta »de kastlösa lidanden som en del av en oundviklig världsordning. De kastlösa sonar vad själen brutit i ett tidigare liv . . . (Sven Samuelsson: *Medeltid och Nutid*, Natur och Kultur 1977, sid 399). Den andra varianten säger följande: »Om en hindu lever ett fattigt liv, plågas av sjukdomar eller förtrycks av den godsägare han arrenderar jorden av, tror han att det beror på att han syndat i ett föregående liv . . . De som tillhör de lägre kasterna kräver inte rättvisa här och nu, eftersom deras situation är resultatet av deras tidigare liv. Tron på själavandring kan alltså leda till att människor inte strävar efter att förbättra sin nuvarande tillvaro. Detta är en av orsakerna till att det är svårt att genomföra sociala reformer i Indien.» (Block, Bolinder, Camiz, Frostin, Häger m fl, *Religion*, Liber Läromedel 1976, sid 160-161).

De indier som man här i Sverige felaktigt kallar kastlösa, utgör en stor andel av de fattiga i Indien. Dessa indier (som även kallas *scheduled castes*, d o oberörbara kaster eller Harijans) tillhör i själva verket flera hundra olika kaster som tillsammans utgör ungefär 18% av landets befolkning. Men alla dessa räknas inte till de minst 40% av Indiens befolkning som lever under »fattigdomsgränsen» (poverty line).

Svenska läroboksförfattare har fullständigt rört ihop *klass*-, *status*- och *kast*-begreppen. Att vara Brahmin i Indien betyder inte att man kommer från en rik kast med hög status, och om man är man, att man är präst. Ordet »Brahim» denoterar på samma sätt som »Sudra» och »kastlös» flera hundra olika kaster, vars medlemmar befinner sig i olika social och ekonomisk position. Det finns många fattiga brahminer, och brahmingrupper med låg social status. Samtidigt finns andra grupper av brahminer som är stora jordägare. Majoriteten av de större jordägarna i Indien kommer dock från *Sudra*-gruppen av kaster i södra Indien och *Ksatrya*- och *Sudra*-grupperna av kaster i norra Indien. En annan grupp av brahminer, som brukar kallas *archakas*, men inte utgör någon kast, arbetar som präster i templen. Dessa är i regel relativt fattiga, har låg social status och dålig utbildning.

Tempelprästernas överklass

En del *archakas* är dock höginkomsttagare och utgör ett slags tempelprästernas överklass. Vid några av Indiens största och rikaste tempel, exempelvis de i *Tirupati*, *Puri*, *Madurai* och *Benares*, finns en oerhörd mångfald av präster och tempeltjänare. *Venkateshwar*-templet i *Tirupati* anses vara Indiens mest förmögna tempel. Men folk är vanligtvis också medvetna om att guden Venkateshwar blivit mer av en symbol för Rupeens än Kärlekens kraft.

Det finns också en annan grupp brahminer som vare sig är välbärgade eller bildar någon kast. De kommer från sk *pandit*-

eller *bhatta*-familjer med intellektuell tradition och utgör en proportionellt stor grupp i Indiens administration, på universiteten, i politiken m m. I forna dagar skrev de heliga lagböcker, om logik, matematik, filosofi. I dag kan de framträda som ideologer både på höger- och vänsterkanten. Många ideologer inom Indiens kommunistpartier är brahminer. Men flertalet indier som räknas som *brahminer* är varken intellektuella eller präster. Det finns fler präster som inte är brahminer än det finns brahminpräster. Att bli född till brahmin-präst, det vill säga *archaka*, i södra Indien är dålig *karma*. Den svenska skolboks-bilden av kastsystemet stämmer med andra ord inte alls med verkligheten i dagens Indien, men däremot med den ideologiska bild som framträder i gamla hinduiska lagtexter, exempelvis i Manus lagböcker som skrevs för ungefär 1500 år sedan. Skolboksförfattarna sammankopplar också en hel del annat med *karma-samsara-läran*. Exempelvis påstår man helt felaktigt att Indiens heliga kor skulle vara en bidragande orsak till att indierna svälter. Gunnar Myrdal hävdar i *Asian Drama* att tabut mot koslakt är ett exempel på »irrationalitet i tänkandet som är skadligt för logiskt tänkande i allmänhet». Det är alldeles uppenbart att Myrdal här talar om logik på ett helt annat plan än de indiska bönderna.

Skolböckerna behandlar alla hinduer som om de vore Pavlovs hundar, betingade av djupa religiösa övertygelser, närmare bestämt *karma-samsara-läran*. Men är då denna lära en så djupt rotad hinduisk föreställning hos alla hinduer?

Punktvis har det redan utförts undersökningar där man utfrågat indier och svenskar om deras religiösa tro. Den bästa undersökningen har Margaret Cormack gjort bland indiska studenter på 1950-talet. Studenterna fick välja mellan 11 olika alternativ på vad de ansåg vara den viktigaste aspekten på religion. De kunde välja flera av dessa alternativ samtidigt och speciellt markera om de ansåg någon av aspekterna särskilt negativ eller positiv. Högst på skalån som mätte positiva responser kom »kärlek till hela mänskligheten», »Tro på återfödelse» kom på elfte och därmed sista plats, och uppfattades som negativ. Hela 76% av de undersökta pojkarna och 84% av flickorna hade markerat »kärlek till mänskligheten» som den viktigaste aspekten av religion. Men endast 13% av pojkarna och 10% av flickorna ansåg att »tro på återfödelse» var en viktig aspekt.

Karma-samsara-läran

Santokh Sing Anats snarlika undersökning i norra Indien visar på två saker: uppfattningen att en viss kast-tillhörighet skulle vara orsakad av handlingar i ett tidigare liv är vanligare bland de som inte har någon utbildning (55%) och Sudra-kaster (56,6%) än bland högt utbildade (27,5%) och Harijan-kaster (27,4%). Men dessa svar är i ett viktigt avseende inkonsistenta med svaren på en annan fråga, »Tror du att det är arbetet som man utför snarare än den kast som man föds till som bestämmer ens status i samhället?». På den senare frågan svarar mellan 84-90% »ja», oberoende av kast-tillhörighet, utbildningsnivå, om de är bosatta i städer eller på landsbygden. En annan liknande undersökning bland *Madharis*, en d o oberörbar kast,

Kvinnlig exorcist dansar sig till trance.

som Staffan Lindberg utförde 1967 i södra Indien, visade att mellan 83-90% av befolkningen i tre olika byar helt saknade kunskap om karma-samsara-läran.

Utifrån olika kyrkors perspektiv är förmodligen större delen av mänskligheten hedningar, eftersom folk i allmänhet varken är konsistenta i sina uttalanden eller särskilt trogna kyrkornas dogmer. Flertalet människor säger sig tro en massa olika saker som egentligen inte betyder något särskilt i deras liv. Därför är det mycket svårt att avgöra vad man egentligen kan utläsa av dylika undersökningar, som sällan svarar på varför människor handlar som de gör. För att ytterligare belysa problemet kan vi ta en titt på statens undersökningar av den svenska skolungdomens fritidsvanor under 60- och 70-talen.

Av dessa statliga undersökningar framgår att hela 69% av pojkarna och 80% av flickorna känner till begreppet »själavandring». Dessutom säger sig 24% av pojkarna och 41% av flickorna tro, eller inte veta om de tror, på det. *Karma-samsara-läran* eller *själavandringläran* tycks med andra ord vara mer känd ibland svenska skolungdomar än ibland de fattiga hindu-massorna i syd-Indiens byar. Den utbildade medelklassungdomen i Indien tolkar – ungefär som svenska skolboksförfattare – karma-samsara-läran som etiskt förkastlig. Skulle man tolka statistik lika bokstavligt som många skolboksför-

fattare läser uppslagsverk och gamla skrifter om hinduismen, så skulle vi kunna dra den slutsatsen att 43% av flickorna och 29% av pojkarna är hinduer i den svenska skolan.

Mytisk

Den svenska skolboks-bilden är ofta lika mytisk som den mest fantastiska hinduiska gudasaga, det vill säga en märklig sammanblandning av verklighet och fantasi. Indiska myter uttalar sig dock om en förfluten verklighet, medan svenska skolböcker gör anspråk på att handla om nu levande indier. Massindoktrineringen av svensk skolungdom i föreställningen att indiernas fattigdom är en följd av deras egna religiösa handlingar är faktiskt en variant av karma-ideologin. Och den fyller samma funktion som karma-samsara-ideologin. Samma funktion hade troligen karma-samsara-stånds-ideologin i det forna Indien, det vill säga den gav inte uttryck för folks tro, utan den intellektuella elitens sätt att rättfärdiga sin egen privilegierade position. Det är just sådana attityder som skolboksförfattarna tillskriver alla hinduer och har ont av, på samma gång som de själva ger uttryck för dem.

Man bör hålla isär (a) någon form av vag tro på att livet på något vis fortsätter efter döden, (b) karma-läran som en psykolo-

gisk teori som uppträdde i gammal indisk filosofisk litteratur och (c) *karma*-återfödelse – stånds-ideologin som uppträdde i gamla hinduiska lagböcker och *Bhagavad-Gita*. I folklig indisk religiositet, och i alla former av folklig religiositet över hela världen, tror man ibland att en död människas ande eller till och med en levandes ande, under sömn kan lämna kroppen och ibland färdas omkring i världen. Man tänker sig då att anden kan ta olika skepnader beroende på vad man har drömt om. En annan folklig föreställning säger att när någon man hållit av i familjen dör av hög ålder, exempelvis mormor eller farmor, så kommer hon tillbaka i form av ett nyfött flicka-barn i familjen. Men denna form av religiösa yttringar ligger snarare på ett plan av emotionella attityder med ett visst kognitivt innehåll än på planet av »övertygelser» eller dogmer med kognitivt innehåll.

Reinkarnation

Vi kan även förmoda att svensk skolungdom inte tolkar *karma-samsara*-läran som skolboks författarna framställt den, utan snarare har koncentrerat sig på återfödelsen (samsara). Tankar om livet efter detta tillhör allmänmänsklig egendom och funderingar över livets fortsatta existens, i form av återfödelse eller reinkarnation spelar troligen inte större religiös roll bland hinduer än bland svensk skolungdom.

Indien har ofta framställts som ett land fullt av heliga män och Yoga-utövare. Men fleptalet heliga män som västerlänningar ser är troligen tiggare, och det finns antagligen många fler yoga-institut och Yogis i västerlandet än i Indien. Dessa är där de förekommer huvudsakligen knutna till samma typ av urbana publik och intressen som i västerlandet, eller till hinduiskt och buddhistiskt klosterväsende. Jag har aldrig sett speciellt många kloster och munkar i Indien, utom på särskilt heliga platser (exempelvis Benares), som jag sett i södra Europa. På turistön Mallorca finns det nästan ett kloster på vartenda litet berg som sticker upp. Det räcker att resa dit om man vill studera heliga män och mystiker. Men det är väl få som betraktat denna »svenska koloni» ur det perspektivet. Indien betraktas däremot nästan uteslutande ur ett sådant perspektiv. Man ser med andra ord verkligheten som man blivit tränad att se den.

Det finns förvisso många tempel i Indien, men förhållandevis fler kyrkor i Sverige. Man stöter ofta på små tempel, som är tillägnade elefantguden *Ganesa*. De kan jämföras med de små »tempel» med Jesusbilden, Jungfru Maria eller något annat helgon, som finns överallt i de katolska länderna. Men trots att vi kan se många skäggiga munkar, präster, kloster och helgonbilder i Spanien, Österrike och Grekland, så tror vi inte att alla människor ägnar sig åt långvariga världsörnekande religiösa övningar där. Precis samma sak gäller naturligtvis även för 99% av befolkningen i Indien. Det grundläggande felet med de flesta skolboksframställningar är att man övertolkar vissa läror i gamla hinduiska skrifter, typ Manus lagböcker och *Bhagavad-Gita* (skriven ca 200 e Kr), där karma-återfödelse-stånds-ideologin har stor betydelse. (Undrar just vad man skulle finna om man läste medeltida kristna lagböcker?) I dessa väl-

jer man ut de trosföreställningar man finner viktiga, och tillskriver dem enskilda individer i nutiden.

Folklig religiositet

Folklig religiositet omfattas av den övervägande majoriteten av Indiens folk oberoende av kasttillhörighet. Helt naturligt kan vissa riter och symboler variera från region till region i Indien, mellan olika klasser, och mellan man och kvinna. Men folkreligiositeten har många likheter i fråga om symboler och funktioner.

För det första, bör man i motsats till skolboks-bilden som tidigare skisserats framhäva att folk i Indien inte är särskilt religiösa i den meningen att de ägnar en stor del av dagen eller året åt religiösa riter eller studier. Man går inte heller omkring och funderar över religiösa livsåskådningsfrågor. Religiös utövning ingår som en helt naturlig och självklar del av den vardagliga aktiviteten. Vad vi kallar religion är invävt i vardagslivets allmänna göromål i Indien, och utförs utan någon speciell välformulerad och medveten livsåskådning. Man kan säga att en individs folkliga religionsutövning utgår från, och utgör en del av, hans relationer till andra människor och till naturen. I den mån symboler, läror och begrepp ingår i religionsutövningen, tolkas de vanligen utifrån den omedelbara *livsvärld* de ingår i. Detta betyder att det inte kan finnas någon entydig själavandringslära på folklig nivå.

Krissituationer

Vardagslivets religiositet, i vad vi skulle kunna kalla ritualiserade beteenden, används för att föra människor igenom olika krissituationer som de möter i livet. Till dessa beteenden är även vissa åskådningsramar relaterade, inom vars gränser människor kan bedriva olika '*språkspel*' eller använda symboler på olika sätt, som i sin tur är relaterade till mer eller mindre fasta symboliska ramar. Sådana fasta symbol-ramar omfattar just religiösa symboler, t ex olika namn på Gud. *Men religionen är inte dessa symboler, utan den dynamiska aspekten av vad vi gör med dem och hur vi tolkar dem i olika livssituationer.* En och samma religiösa handling kan reglera och påverka mänskliga relationer, människans relation till naturen, ge utlopp för känslor, attityder, aggressioner på kollektiv eller individuell nivå m m. Religiösa handlingar kan även minska ångest och lidande samt framkalla statiska tillstånd. Vilken funktion som är viktigast varierar med situation, typ av kommunikation etc och är på det individuella planet sällan möjligt att avgöra. Folklig religion är väsentligen pragmatiskt inriktad och förankrad i den materiella och sociala verkligheten. Det finns knappast några *väsentliga* skillnader – utom i fråga om den fasta symboliska ramen – mellan t ex folklig religion i det svenska bondesamhället på 1700-1800-talen och det indiska bondesamhället innan industrialisering och urbanisering, inom ramen för den koloniala fasen, imperialism och en kapitalistisk marknadsekonomi, transformerat livsvärldarna i olika riktningar. Det finns slående likheter även då det gäller detaljerna i folkliga föreställningar och i den etablerade kyrkans sätt att legitimera en rad ojämlikhetsrelationer kopplade med

Kristen mentalsjuk kvinna ber om nåd från Maria, Jesu Moder.

orenhetsföreställningar.

Rit-de-passage

Människan möter under hela sitt liv krissituationer som hon inte har något större inflytande över. Vissa sådana krissituationer är omgivna av religiösa ritualer i alla kulturer. Jag tänker då närmast på de ritualer som hänger samman med födelse, pubertet, giftermål och död. Alla sådana riter brukar kallas *rit-de-passage*. I Indien utför man som regel varken fler eller färre sådana riter än i dagens Sverige. Men de tar som regel lite mer tid i anspråk i Indien.

Nästan alla indiska religiösa riter är relaterade till praktiska problem som sjukdom, naturens oberäknlighet, önskan att få barn, tacksägelse när man fått barn eller blivit frisk efter sjukdom, och varierande former av *ex voto*-offer. Med *ex voto*-offer avses att man lovar att ge en gud/gudinna något om man fått en önskan uppfylld. Om någons barn blir friskt har någon kanske lovat att raka av sitt hår och ge det till guden *Murugan* i Palani templet i södra Indien. Det finns en stor variation på formen för *ex voto*-offer. Under skördefestival och en del andra fester brukar man bland stamfolk och i byar offra något djur, vanligen en getabock, till bygudinnan. Den indiska bygudinnan kan ses som en personifiering av den

indiska naturen. Sådana gudinnor är t ex *Kali*, *Durga* och *Mariyamman*. Särskilt *Kali* har lika ambivalenta drag som den indiska naturen, som ger allt i överflöd under långa perioder för att sedan få formliga »vansinnesutbrott» och förinta allt som kommer i dess väg. Detta personifieras som ett tillstånd i vilket *Kali* gripes av extas. *Mariyamman* i södra Indien är också en ambivalent gudinna som anses orsaka, men även bota, vissa sjukdomar, som ex smittkoppor.

Schaman

Av de regelbundna ceremonierna i en typisk indisk by, men särskilt bland stamfolken, är ceremonier i samband med sjukdom de vanligaste. I Maria Gond byn Orchamed med 35 familjer förekom under slutet av 1950-talet ca 100 *schamanistiska* konsultationer per år, dvs omkring 3 per familj och år. Detta var den i särklass vanligaste formen av religiös ceremoni. Med en *schaman* avses i största allmänhet en person som besitter vissa »krafter» som gör att han kan komma i kontakt med andevärlden eller förfäderna. (Ordet *schaman* är i denna mening något missvisande). Det finns i indiska byar en rad olika experter allt ifrån exorcister (ande-utdrivare) till medicinmän. Detta kan verka exotiskt, men det är inte mer exotiskt med en exorcist än en psykiater i vårt eget samhälle. Det vore också förhastat att tro att våra psykiatrer, psykolo-

ger m fl är bättre på att bota sjukdomar än de »primitiva» exorcisterna ute i indiska byar. Förhållandet kan vara tvärt om. I den indiska miljön förklaras nästan endast vad vi klassar som mentalsjukdomar som en följd av besatthet. Slutresultatet av behandling av många sådana tillstånd beror på läkar-patient-relationen och att patienten upplever behandlingen som meningsfull. Det finns naturligtvis en gräns för vad psykiatern kan åstadkomma här likaväl som vad exorcisten kan åstadkomma i en indisk by. Typen av »botemedel» och psykiska störningar är ofta kulturbetingade. En västerniserad indier i New Dehli beställer tid hos en psykiater och en »lantlig» småodlare sänder bud efter en exorcist. Man kan även använda religiösa medel på ett annat plan för att bota sinnessjukdomar. I den

Ung flicka utklädd till Mariyamman, Sydindiens vanligaste bygudinna. På bilden samlar hon in pengar till templet.

syrisk-kristna kyrkan i Kottayam (södra Indien) firar man en gång om året Jungfru Marias födelsedag. Hennes bild öppnas då i närvaro av mentalt störda unga kvinnor som skall mottaga hennes nåd. Detta är åtminstone den officiella förklaringen. De mentalt störda kvinnorna dansar, gråter, skriker, ber om nåd, tigger, slår sig för bröstet och svimmar till sist, en efter en, badande i svett. Hela beteendet är, inom ramen för van-

sinnets logik, starkt ritualiserat.

Grön av avund

Medicinering av sjukdomar och förklaring på religiös folkslig nivå är delvis skilda områden. Många mediciner har man funnit verksamma genom en lång tradition av försök och misslyckande. Även om förklaringar betraktas som »vidskepelse» ur modernt medicinskt perspektiv, så kan effekterna av kombinationen folkmedicin och det sätt varpå medicinmannen står i en personlig relation till sin patient och hans familj ibland leda till resultat som skulle göra en modern medicinare grön av avund.

På indisk bynivå legitimeras ofta kast- och klass-relationer genom att man under vissa byfester där man hyllar någon Gud, låter de f d oberörbara kasterna inta positionen som byns dominerande kast. Mac Kim Marriot beskriver bland annat idiommet för den nordindiska *Holi*-festivalen, som är en vårfestival relaterad till skördeåret. Under denna festyra förekommer det bl a att männen blir pryglade av kvinnor av låg kast; den äldsta prästen får städa sin toalett under prygel från byns reñhållningsarbetare; polisen i en by håller dieselolja över huvudet på byns största jordägare som är hans kusin; en son till en frisör, en vattenbärare, och två brahminpräster överhopar byns huvudmän med gytta och skit. Vid fester av denna typ *dramatiseras* byns enhet och socio-ekonomiska struktur. Religionen kan på olika sätt kopplas till den rådande sociala och ekonomiska ordningen och rättfärdiga den, eller ge den religiös välsignelse på olika sätt. Man brukar säga att religionen har en legitimerande funktion. Men detta är inget specifikt för religion eller hinduism. Vi legitimerar i dagens Sverige t ex ojämlikhetsrelationer genom hur vi mäter och värderar intelligens. Allt detta har institutionaliserats, t ex med hur man mäter intelligens i skolor. Man kan förenklat säga att den etablerade kyrkans roll, oberoende av religion, i alla bondesamhällen där det förekommit ekonomisk och social ojämlikhet alltid varit att legitimera den rådande sociala och ekonomiska strukturen. I det svenska bondesamhället legitimerade svenska kyrkan en rad hierarkiska kastliknande relationer med hjälp av orenhetstabun av samma typ som fortfarande förekommer ute i indiska byar. Det skedde bl a genom sådana bruk som placering i kyrkan, kyrktagning av kvinnor, förbud mot att äta hästkött, straff riktade mot horor osv. Hästkött var typisk fattigmansföda och hästslaktaren kallades *rackare*, vilket kommer från lågtyskans *racken*, och betyder att skaffa bort orenlighet m m.

Hästslaktaren

Hästslaktaren hade även till uppgift att flå djur och bortforsla självdöda djur. I Indien legitimeras traditionellt statushierarkin i en by med samma föreställningar om orenhet. På den absoluta botten av den traditionella indiska skalan – som även idag ofta är synnerligen påtaglig – kommer slaktaren och läderarbetaren som har samma sysslor som den svenska *rackaren* i 1800-talets svenska bondesamhälle. Plats och position efter

social prestige kan spela stor roll vid många indiska byfester, ett slags motsvarighet till placeringen i 1800-talets svenska kyrkor.

I det muslim-dominerade Pakistan kan man finna en liknande indelning i kaster kallade *quoms*, där slaktare och sopare kommer längst ner. Det har ibland hävdats att muslimska *quoms* inte är hindukaster, en nästan uppenbar analytisk sanning! Även flera skickliga sociologer tenderar att blanda samman den rent definitoriska användningen av begreppet »kast» med den reella sociala organisationen i Indien som uppvisar ett helt spektrum av variationer från strikt endogama grupper, dvs utvidgade släktgrupper som man ej gifter sig utanför, till sådana som inte är särskilt strikt endogama. Ordet »kast» betyder rent definitionsmässigt en endogam grupp av människor. I verkligheten finns ingen sådan grupp utan endast en del bra approximationer om man ser till en tillräckligt kort tidsrymd inom ett givet område. Många grupper av människor som i Indien kallas kaster är urusla approximationer till definitioner. Hit hör t ex många sk Rajput-kaster i Norra Indien. I princip innebär det att ord som »kast» och »kastsystem» går att tillämpa med lika stor framgång i icke hinduiska områden likt vissa delar av Pakistan, vissa delar av det europeiska kristna bondesamhället osv. Likaledes är termerna »kast» och »kastsystem» ej särskilt tillämpbar på vissa delar av det hinduiska samhället. Kast och kastsystem var dock en vanlig form av social ekonomisk organisation i det medeltida indiska samhället. Varför denna form av organisation blev särskilt vanlig på den indiska kontinenten kan förklaras ur rent historisk-antropologiskt och kulturgeografiskt perspektiv. Förklaringarna som ges i gamla hinduiska heliga skrifter är en märklig blandning av mytiska, normativa, legitimerande och beskrivande element som det behöves avsevärda bakgrundskunskaper för att tolka. Skolboksförfattarna har likt en del naiva historiker svalt dessa skrifter med hull och hår som om de utgjorde rena beskrivningar av en social verklighet. Men så var ju aldrig fallet och är definitivt inte fallet.

Vad kan vi då dra för slutsatser av detta?

En sak är i alla fall säker, inte är indisk folkreligion världsfrånvärd vilket man ivrigt försöker göra gällande i många reseskildringar och svenska skolböcker.

Som vi sett spelar många riter och tabun på olika sociala plan en legitimerande funktion och kan därmed ses som en faktor som i viss mån hämmar och hindrar social utjämning och integration. Att det sedan i Indien – likt över allt i världen – förekommer en massa smussel och prassel med pengar under religionens täckmantel är inget specifikt för hinduismen. Skillnaden är kanske snarare att de västerländska kyrkorna är mer diskreta. Det förekommer naturligtvis också en massa seder som t ex den höga hemgiften som kan vålla och vållar mycket problem av social art. Dessutom kan man peka på att det finns en massa »skumma» sekter i Indien. Men just hela affärssidan av mysticismen och yoga har inget som helst att göra med folklig indisk religiositet. Vad som kan verka problematiskt på folklig nivå är t ex vissa orenhetsföreställningar, men även de är på väg att försvinna. En orsak till att det är på det viset är att indisk lag förbjuder att någon behandlas

som oberörbar och att man under 30 år i skolorna propagerat mot sådana föreställningar. En annan minst lika viktig faktor är att de klassiska medeltida kastsystemen är på väg att upplösas, men knappast till förmån för något bättre.

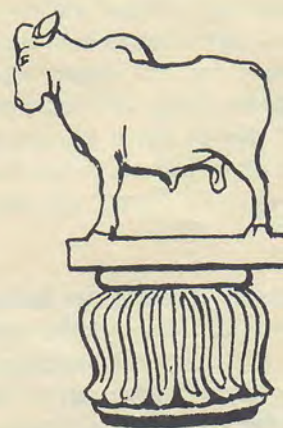
De väsentliga orsakerna till den ökade fattigdomen är varken traditionell religion, orenhetstabu eller folkökning, utan den kapitalistiska marknadsekonomi på nationell och internationell nivå som sedan kolonialtiden styrkt omvandlingen av den indiska livsvärlden.

Torvald Olsson

Foto: Torvald Olsson

Förslag till vidare läsning:

- E. Worf: *Bönder*, Stockholm 1971
Brita Egardt: *Hästslakt och rackarskam*, Stockholm 1962.
Jonas Frykman: *Horan i bondesamhället*, Lund 1977
Anders Gustavsson: *Kyrktagnings seder i Sverige*, Lund 1972.
Carl-Herman Tillhagen: *Folklig läkekonst*, Stockholm 1958
Margaret Cormack: *She who Rides a Peacock*, Asia Publishing House 1961
Marvin Harries: *Cows, Pigs, Wars and Witches*, New York 1974
Göran Djurfeldt och Staffan Lindberg: *Pills Against Poverty, A Study of the introduction of Western Medicine in a Tamil Village*, Lund 1975
Paul D Wiebe: *Social Life in an Indian Slum*, Vikas Publishing House, Bombay 1975
Edward J. Jay: *A Tribal Village of Middle India, Anthropological Survey of Inida, Calcutta 1970*
André Béteille: *Caste, Class, and Power, Changing Patterns of Stratification in a Tanjore Village*, University of California Press, Los Angeles 1971
Sangir Ahamad: *Class and Power in a Punjabi Village*, London 1977
T.N. Madan (ed.): *Muslim Communities of South Asia*, Vikas Publishing House, Bombay 1976
S.N. Ganguly: *Tradition Modernity and Development, A study in Contemporary Indian Society*, The Macmillan Company of Inida, Calcutta 1977
K. Ishwaran (ed.): *Religion and the Legitimation of Power in South Asia*, Leiden 1978
C. Bettelheim: *India Independent*, London 1968
Duarte Barreto: *Analysis of Indian Society – The Indian situation*, Center for Social Action, Bangalore 1977

FRID PÅ JORDEN[®]

— BETALAS MED DOLLAR

»Indier äga ej tillträde», står det på en stor skylt på en ashram nära Lakshman Ka Jhoola vid Himalayas fot, norr om Rishikesh. Den heliga mannen — rökande en hashishcigarett under ett mangoträd i »klostrets» trädgård — beklagar sig: »Polisen och SÄPO kommer ofta hit. Jag måste skicka in registren för kontroll.»

»Indier passar inte in i dessa grupper,» säger Swami Vinod Bharati — han heter egentligen Vinod Khanna och är filmskådespelare från Bombay — och han är en av försvararna för den kontroversiella sex- och våldsterapin i »Bhagwan» Rajneesh's ashram i Poona nära Bombay.

»Österlänningens psyke är annorlunda. Dessa terapier är skapade för västerländska psyken. »Polisen besvärar oss, regeringen är misstänksam. Vi får inte visum. Våra brev censureras,» säger en västerländsk »munk» i samma ashram.

Försäljningen av esoteriska upplevelser är fortfarande lönsam, men marknaden har nu sitt centrum 2000 km söder om Rishikesh, där den blev världsberömd när ungdomsreligionens halvgudar, the Beatles, sökte upp Maharishi Mahesh Yogi för att få hjälp att trassla upp sina psyken. Mahesh Yogi blev lika berömd som Beatles. Hans ashram utvidgades, han blev luftburen och emigrerade så småningom. Han kommer sällan till Indien numera, utan administrerar sitt imperium från Schweiz. Men han är inte lika »inne» nuförtiden.

»Mästaren»

De rika, framgångsrika unga har upptäckt en ny innefigur i »Bhagwan» Rajneesh och hans ashram i Poona, Indiens Hollywood. Det var faktiskt Bombays filmstjärnor, med sitt sofistikerade yttre, sin rikedom, berömmelse och skönhet, som först såg till att Rajneesh Ashram blev tidningsrubriker. Det hela tog sin blygsamma början 1974, när »klostret» grundlades för att ge ett centrum för Rajneesh's växande församling. Rajneesh själv föddes den 11 december 1931 och blev enligt egen uppgift »upplöst» en dag med fullmåne i juli 21 år senare. »Mästaren» som hans vita lärjungar kallar honom, eller »Han» med stort »H» sägs ha undervisat i filosofi vid två indiska universitet. Den litteratur som publiceras av hans ashram nämner inte vilka universitet, liksom den inte nämner hans riktiga namn, hans födelseort eller hans familj. Han kallas enbart »Mästaren» eller »Bhagwan». Han sägs ha startat sina föreläsningar i Bombay på 60-talet efter att ha rest runt i hela landet. 1974 flyttade han sitt högkvarter till Poona, och inledde sin privata sekt.

Samtidigt som fenomenet Rajneesh blev bekant över hela Indien kom de första utlänningarna, och den utländska valutan, så värdefull i Indien. Klostret och Rajneesh Stiftelse är mer än självförsörjande idag. Klostret täcker mer än två hektar prima tomtmark och det rymmer allt från meditationsrum och samlingsalar, där den kontroversiella terapin bedrivs, till fotolab,

ateljéer och tryckeri, där man trycker vackra omslag till Rajneesh's skrifter. Komplexet hyser också det nya »Rajneesh International University», grundlagt i januari 1978. Det erbjuder kurser ända upp till doktorandnivå i ämnen som meditation, psykologi, parapsykologi, »vägar till styrka», »medvetandeutvidgning», »suppfostran», »kroppsbete och massage», ockultism, jordbruk och kollektivt boende, m m. Institutionen verkar grundad på samma linjer som Mahesh Yogi's Internationella Universitet i Schweiz. Rajneesh International University hävdar att dessa examina accepteras av många universitet runt omkring i världen och kan ge tillträde till högre utbildning.

»Buddhornas psykologi»

Men utbildningen är dyr. Universitetets broschyr erbjuder ansökningshandlingar för 10 amerikanska dollar och kursavgifter går från 300 dollar för ett »rådgivande träningsprogram», »meditation med Mästaren», en Bachelor of Arts kostar 4000 dollar och en Master of Arts kostar bara 1500. För att bli intagen på den senare utbildningen krävs en B.A »eller motsvarande livserfarenhet». Lärarstaben upptar en imponerande lista med akademiska titlar: med.dr., fil.dr. Tremånaderskursen i meditation för 600 dollar innehåller »spontana föredrag» av Rajneesh på 90 minuter varje morgon, tre tiodagars »meditationsinternat» som »startar med aktivitet, med handling, för att gå vidare till en inaktiv, passiv receptivitet och ett passivt medvetande», som det heter med broschyrens kristallklara språk. Kursen slutar med en delkurs i »buddhornas psykologi». »Våra inkomster kommer från donationer», säger gurun lärjungar. Från filantropi och från kursavgifter.

Rajneesh själv anländer varje morgon till klostrets samlingsal i en gul Mercedes och hälsas av sina trogna med olika former av »sashtang» (Sanskrit: gester av lovprisande). Han går in och sätter sig i en mjuk direktörsstol. Några känsliga mikrofoner registrerar varje ord han yttrar, de tas upp på en samling bandspelare. Hans föreläsningar är copyright-skyddade, liksom

utskrifterna och antologierna. Tio föreläsningar blir en bok, tre böcker i månaden, på engelska och hindi. De trogna skriver av, översätter, gör omslag och illustrationer och framställer färgtrycken. Själva tryckningen och inbindningen sysselsätter 50 företag i Bombay.

Total Orgasme

Vi afholder et kursus med øvelser efter Jack Lee Rosenbergs bog »Total Orgasme« under ledelse af cand. psyk. Hans Jørgen og Brigitte Lampe. Kurset løber over 3 week-ends (5.-6. maj, 19.-20. maj og 9.-10. juni) og 4 mandagsaftener (11. juni-2. juli). Formøde 3. maj. Pris 700 kr. Program tilsendes.

Rajneesh Meditationscenter

Skindergade 3, 1159 København K
Tlf. 01-11 79 09 (bedst kl. 14-20)

Gruppsanserna

Invigningen tillgår så att novisen sitter vid mästarens fötter. Mästaren sätter sin tumme på hans panna: »Han överför sin energi, sin 'urja' till oss genom sitt tredje öga.» Jargongen är delvis zenbuddistisk, delvis datoramerikanska och delvis utan motstycke på jorden. De nya trogna sätter på sig orange kläder, mestadels moderiktiga i skräddarsytt siden. De får också ett halsband av svarta träpärlor med Rajneesh foto i en medaljong. Det senare för att påminna dem om Rajneesh ord: »Jag är alltid med eder.»

Efter invigningen kommer höjdpunkten: terapin och gruppsanserna. De flesta är enbart esoteriska, men två grupper har väckt stort rabalder. De arbetar med två känsliga ämnen: våld och sex. »Våldskontroversen» startade när en utlänning som invigts i sekten och deltagit i dess aktiviteter tröttnade på det hela. Han lämnade klostret äcklad och skrev ett brev till en internationell tidskrift där han avslöjade en del av aktiviteterna i Rajneesh's ashram. Han berättade bl a om en flicka som brutit armen när hon deltog i gruppterapi för att arbeta bort fruktan för döden och kroppsskador.

Sexskandalen blev ett faktum när en tidskrift i Bombay publicerade de foton som illustrerat en artikel i tyska Der Stern. De hade tagits av en tysk journalist som poserat som lärjunge. Bilderna sades föreställa sexorgier. Klostret reagerade skarpt och organiserade en presskonferens för att dementera uppgifterna. Filmstjärnan Vinod Khanna och ett halvt dussin utländska lärjungar vittnade. Andra lärjungar distribuerade läsk och sötsaker bland journalisterna. »Vi försvarar oss inte. Vi förklarar oss». Enligt dessa förklaringar är sex och våld terapeutiska metoder för att i en gruppsans arbeta bort hämningar och ångestkomplex. »Det finns inga gränser.» sades det, och noviserna får göra vad dom vill för att »agera ut sina fantasier». Vissa försiktighetsmått vidtas dock: våldsterapin försiggår i madrasserade rum för att begränsa skadorna till ett minimum. Olyckshändelser förekommer dock. Om flickan som bröt armen sades det att: »Hon kände sig underbar efteråt.»

Traditionen

Frispråkigheten var mindre när det gällde det sexuella motivet i filosofin. »Bhagwan säger inte 'Knulla i tre dar', eller något sådant.» sade Vinod Khanna. Endast de som Mästaren tror berikas av det, skickas till dessa grupper. Och de får betala 50 rupees per seans. »Varför sänds inte indier till dessa grupper? De skulle ju ha flera hämningar att bryta, så pryda som vi indier är.» frågade någon. Lärjungarna hade inga svar; de svävade ut i ett esoteriskt språk som är påfrestande för en vanlig hjärna, och vars uppenbara motsägelser lämnas utan förklaring.

Både lärjungarna och Mästaren är lättbegripliga och frispråkiga när det gäller politik. Rajneesh är en av de mera politiserade av de rörelser som utgår från Mahesh Yogi. Mästaren har själv »välsignat» Indira Gandhi, och senare förklarat att det är därför att »hon har den minst politiserade hjärnan». Han förklarar mera i en av sina copyright-skyddade skrifter: »Hade hon varit politiker och enbart politiker, hade hon inte försökt göra något som går emot den indiska traditionen. En politiker bryter aldrig mot traditionen. Han följer endast sina trogna. Det är en ömsesidig överenskommelse, särskilt i ett demokratiskt system. Politikern har inte råd att gå emot traditionen, eftersom han måste återväljas. Huvudsaken är inte om man har rätt eller fel, när man bryter mot folks traditioner. Oavsett vilket, så tar dom hämnd. Så riktiga politiker talar bara om förändring, men dom försöker aldrig förändra något; dom talar bara om revolutionen, men dom försöker aldrig genomföra den. Försökte dom göra det, skulle ju traditionerna brytas. Massornas vidskeplighet skulle brytas; då blir dom upprörda och i ett demokratiskt system är deras ilska farlig. Indira Gandhi försökte åstadkomma något. Uppriktigt försökte. Och det är vad som gjorde det svårt för henne. Hon försökte hjälpa dom fattiga mot dom rika. Då blev de rika upprörda. Dom som har makten. Vested interests blev upprörda. Det har ingen politiker råd med. Ingen politiker har råd med det.»

Kropsintegration

Dr. Stephan Sussman, USA.

I weekenden den 12. til 13. maj afholdes en gruppe om kropsintegration: berøring, bevægelse og opmærksomhed. Gruppen er blid og vil benytte sig af understøttende berøring og tai chi for at nå frem til udløsning af dybe blokeringer, hvor der bliver mulighed for individuelt arbejde. Pris 400 kr. Program tilsendes.

Rajneesh Meditationscenter
Skindergade 3, 1159 København K
Telf.: 01 - 11 79 09 (bedst kl. 14-20)

CIA-fobi

Mästaren fortsätter med en analys av undantagstillståndet som Indira Gandhi utlyste 1975 och som ledde fram till hennes fall 1977, och drar slutsatsen att Indira hade den »minst politiserade hjärnan». »Därför välsignar jag henne».

Han och hans lärjungar är lika frispråkiga när det gäller den nuvarande regeringen och premiärministern, Morarji Desai. De anklagar honom för att påtvinga sin egen moral på hela nationen. De talar fritt ur hjärtat när det gäller regeringens apati för deras krav på expansion. »Dom har en CIA-fobi. De öppnar våran post. Byråkratin ligger på våra ansökningar. Dokument

försvinner och kan inte spåras.» De påstår också att officerare förlagda till Poona har hotats med repressalier om de bebländar sig med folk från klostret. De påstår sig vara skuggade. Västerlänningar påstås inte få visum om de säger att de ska gå på Rajneesh International University. »Är det demokrati.» frågar de.

På något sätt verkar det som om regeringens försök att begränsa trafiken inte minskar strömmen av västerländsk ungdom till Rajneesh ashram. Dollarflödet fortsätter. Sekten frodas.

Osignerad artikel från Link, 26 november 1978

Insändare

En läsare skriver:

»I slutet på januari var jag på ett möte arrangerat av Norrbottens TCO-distrikt och TBV, med temat 'internationell solidaritet.' På detta möte blev vi informerade om ett projekt i Indien som nu TCO-insamlingen skulle stödja, bl a ett sjukhusbygge.

När man tagit del av den kortfattade informationen och det som står i den utdelade stencilen blir man minst sagt undrande. Här är några citat:

Byutvecklingsprojekt

'Under vintern besökte den indiske fackföreningsledaren Viendra Kabra Sverige och berättade om hur den indiska fackföreningsrörelsen gått utanför de traditionella fackliga gränserna och startat ett byutvecklingsprojekt. Viendra Kabra förklarade att när ingen arbetsgivare i traditionell mening vill anställa alla arbetssökande då måste fackföreningen gå in och skapa arbetstillfällen för att hjälpa medlemmarna att bli löntagare.

Målgrupp för experimentet är unga par eller familjer från Indiens landsbygd, tillhörande olika kaster och religioner och villiga att delta i utbildningen och därefter bygga upp egna byar för att där praktisera sina nyvunna kunskaper.

Avsikten — förutom att skapa arbetstillfällen — är att deltagarna ska bryta loss från de utvecklingshämmande traditioner som styr livet i hembyarna och stimulera dem att utveckla sina egna inneboende resurser

Målsättningen är att lära deltagarna hönsavel, mejerihantering, grönsaksodling, husbyggnad, att förbättra kvinnans ställning och att ge familjerna sådant självförtroende att de vågar satsa

på att arbeta tillsammans i kooperativt organiserade byar och där stödja och verka för de fackliga organisationerna.

Undvika omvälvning

Tema för hela aktionen tycks kunna vara: Support the evolution to avoid the revolution! (Stöd utveckling för att undvika omvälvning.)

Detta att man helt öppet talar om att stödet ges för att en revolution skall undvikas, verkar ju vara mer i storgodsägarnas intresse än fattigböndernas. Man kan fråga sig om det är svenska fackföreningars uppgift att vara med om att förhindra sociala omvälvningar i ett land som verkligen är i ett stort behov av jordreformer och förändringar av ägandeförhållanden av jorden.

Jag anser att om detta projekt är så 'skumt' som det verkar, så bör det skapas opinion mot detta.

Rolf Viklund
Burströmsvägen 46
951 38 Luleå

Sydasiabulletinen kan bara instämma i tvivlen: förutom att mottot för projektet är direkt kontrarevolutionärt, så är dess »diagnos» och »behandling» ytterligt skumma: det sjuka i det indiska samhället är inte »utvecklingshämmande traditioner», utan som Rolf V. påpekar bl a jordkoncentrationen. Det är verkligen tveksamt att angripa ett symptom — arbetslöshet — genom att fackföreningen påtar sig en arbetsgivarroll för att skapa arbetstillfällen. Då angriper man ju inte alls problemet vid dess rot, utan skiljer ut enskilda drabbade från deras olyckskamrater. Detta kan endast skapa förvillelse om det ondas orsaker och hur de ska angripas.

Vi ska försöka återkomma om detta projekt när vi skaffat mera informationer.

Red

ÖGONBLICKSBILDER

FRÅN INDIEN

»De kommer fram till vägen ur risfälten: gröna, röda tyger, skäran i handen, hammarens bild i huvudet. De skrattar med vita tänder, det blir till att stanna. Teckningsblock eller kamera. Teckningsblock! Det tar längre tid. Man hinner se. Cykel och teckningsblock gör gott för själen. Man sitter vid vägkanten där Indien vandrar förbi.»

mel (!) där man beslutar sig för att försöka bryta kasttänkandet och beslutet konkretiseras genom att en av de församlade tänker våga försöket att ta vatten ur de kastlösa brunn.

Men ... förändringen går långsamt och kommer att ta tid, lång tid.»

Under ca 5 månader reste Lena Cronqvist och Göran Tunström runt i Indien och Nepal. Lena reste med ett ritblock i handen och snabbtecknade ner sina intryck medan Göran parallellt formulerade sina i ord. Resultatet blev en personlig och ömsint »bilderbok» med titeln: *Mitt indiska ritblock*. Boken är i A4-format för att återge teckningarna i originalformat, och omfattar 136 sidor. Priset är förhållandevis lågt: 45 kr.

Arbetsmärkta kroppar

De realistiska blyertsteckningarna visar oss, snabbt och osentimentalt, det indiska folkets vardag och deras villkor. Vi får se människor i arbete med känslofyllda ansikten och arbetsmärkta kroppar, människor i vila eller inbegripna i diskussioner, djur, bohag osv. Vi möter Gurdass Singh i Bundala som ber dem skriva om »regeringens oförmåga att hjälpa de fattiga samt om deras utmärkta förmåga att ta pengar från folket utan att lämna dem tillbaka . . . » eller Bibi, hustru till Surjeet Singh »fängslad för organiserandet av kvinnorna i sin by, icke besegrad».

Göran T:s inledning är väldigt levande. Man riktigt känner landsvägens torra damm under fötterna, sockerrörrens dofter och hör rösterna och skratten från människor som vandrar förbi.

Det är värdiga och positiva bilder utan att för den skull vara förskönande. Många som reser till Indien låter sig överväldigas av fattigdomen, stanken, sjukdomarna och hopplösheten och glömmer bort eller förbiser den gryende självkänslan, kampen som förs och som inte låter sig slås ned. Människorna låter sig inte besegras trots ständiga fängslanden och en allt öppnare ut-sugning. Förtryckets lakejer blir inte obesvarade och folket organiserar sig alltmer för att söka finna en väg mot befrielse.

Vad jag saknar i denna annars så fina bok är fler bildtexter. Bilderna talar inte alltid för sig själva och det kan vara svårt att sätta in dem i ett sammanhang för den som aldrig varit i Indien.

Under en kamel

Lena och Göran visar oss bl a ett politiskt möte under en ka-

Lisen Arvidsson

EN SÅRAD

CIVILISATION

V.S. Naipaul: *Indien: en sårad civilisation*. Berghs förlag, Malmö 1978, 170s.

Efter 500 år av muslimsk ockupation och 150 år av brittisk är Indien en sårad civilisation. En svag kultur, ohjälpligt i utförsbacken, i väntan på att låta sig ockuperas på nytt. V.S. Naipaul är obarmhärtig i sin kritik av Indien och ser inget hopp för landet. Den här recenserade boken är en uppföljare till den bok »India: An Area of Darkness» han skrev 1962. Naipaul har nu på nytt besökt Indien och har inte ändrat uppfattning. Naipaul är född i Brittiska Västindien av indiska föräldrar och betraktar sig själv på grund av den uppfostran han fått delvis som indier. Naipauls tes är att Indien bestulits på sitt förflutna av de utlänningar som härskat i Indien. När

Gandhi försökte frammana bilden av ett tidigare starkt och ärorikt Indien var han dömd att misslyckas. Det gamla Indien, menar Naipaul, var skapat i defensiv och hade ingen grund för nyskapande och utveckling. I stället för att lära av det förflutnas misstag blickar Indien tillbaka i självömkan och vidskeplighet, blint för dagens verklighet. En avgrund skiljer styrande och styrda i Indien. Medan makthavarna i Dehli diskuterar taktiska misstag i den senaste cricketmatchen mot Australien ligger människor och dör på gatorna i Calcutta och Bombay. Den le Corbusieritade staden Chandigarh som skulle symbolisera det nya Indien är ett monument över det totala misslyckandet. Indien har förlorat sitt själv och famlar hjälplöst omkring i mörkret. De utifrån lånade institutionerna är ett utvecklingshinder. Ett annat är enligt Naipaul det indiska sättet att uppfatta verkligheten. Yttervärlden får för en indier betydelse endast i den mån det påverkar det inre skeendet. Tingen upplevs inte som något i sig själva utan som goda eller dåliga, hotelsefulla eller belönande, hjälpsamma eller grymma alltefter hur personen vid tillfället känner sig. Människan utforskar inte världen aktivt utan låter sig snarare definieras av den. Med detta sätt att förnimma kan ingen utveckling åstadkommas. Indiernas oförmåga att engagera sig i sin omvärld gestaltas på ett slående sätt i Satyjit Rays film »Schackspelarna». Filmen berättar om två passionerat schackintresserade tjänstemän vid mogulhovet i Lucknow. Lucknow har vägrat att göra fler eftergifter för engelsmännen och rustar för krig. Något motstånd görs emellertid inte när det väl blir allvar av och engelsmännen tågar in genom stadsporten. I filmens slutscen ser vi de båda schackspelarna sitta försjunkna över ett schackparti som de denna gång förlagt utomhus. Trots att engelsmännen tågar in i staden spelar de oberört vidare.

Det är självklart att Naipauls uppfattningar om Indien kan ifrågasättas. Ja är det över huvud taget möjligt för en person med en överklassbakgrund som Naipaul att nå en djupare kunskap om sitt studieobjekt? Dessutom är Naipaul själv ett offer för den engelska kolonialsimen, fast i ett annat land – Trinidad.

Boken är i vart fall läsvärd och innehåller förutom vad ovan nämnts porträtt av Gandhi och hans efterföljare Vinoba Bhave och J.P. Narayan. Den är en smula flyhänt men bra översatt av Svante Löfgren.

Lars Wetterström

NYA BÖCKER OM AFGHANI- STAN

Genom sin förlagspolitik, både vad beträffar nytryck av klassiker och originalutgåvor, har *Akademische Druck und Verlagsanstalt* i Graz kommit att bli något av ett specialförlag för Afghanistanlitteratur. Man kan visserligen tycka att deras böcker ibland är för kostsamma för en privat kassa, men icke förty är det värdefullt att svåråtkomlig äldre litteratur och nyproduktioner för en »smal» läsekrets på detta sätt tillgängliggörs.

Nu senast har man givit ut två nya arbeten, ett aktuellt tvärvetenskapligt verk om Pamir, och en historisk textkommentar till den klassiska »papejeboken».

Grosser Pamir (400 s, storformat, pris ca 70 DM) är det direkta resultatet av den österrikiska Pamir-expeditionen 1975. Det är ett rikt illustrerat bokverk som spänner över bl a etnologi, botanik och geologi med detaljerat kart- och statistikmaterial av hög teknisk standard. Pamirboken torde genom sin brett upplagda utformning vara ovärderlig som referenslitteratur för alla som söker information om och från denna Afghanistans mest isolerade landremsa.

»Papejeboken» (400 s, 48 faksimiltryck, pris ca 125 DM), eller mer korrekt Simsars översättning av Aiya' u'd-din Nakhshabis *Tuti-nama* (ung. papegojans berättelser) är en kommenterad översättning av en av moghultidens mest ryktbara handskrifter, nu i Clevelands konstmuseums ägo. Denna edition kompletterar den för tre år sedan utgivna faksimilutgåvan av samma verk och innehåller i korthet en vis fågels lärorika berättelser, vilka hindrar en vacker köpmanshustru från att vara otrogen under sin makes bortavaro. »Papejeboken» skrevs och illustrerades omkring 1560 vid Akbar den Stores hov.

Carl-Johan Charpentier

LANTARBETARE BESKJUTNA AV INDISK POLIS

I slutet av 1978 blev adivasis i Chaibasa och lantarbetare i Baharagora ofta beskjutna av polisen. I november dödades 4 personer, många arresterades och misshandlades, kvinnor ofredades, när de försökte organisera sig för att få sina lagstadgade minimilöner.

People's Union for Civil Liberties and Democratic Rights i Dehli (PUCL) sände några av sina dit för att på ort och ställe undersöka förhållandena.

Den 7 mars intervjuade PUCL-arna parlamentsmedlemmar, politiker, socialarbetare, vanliga människor m fl i Baharagora. På väg därifrån kom 3 personer emot dem. En med revolver och två med batonger (lathis). De var berusade men påstod sig vara från polisen. Aggressivt började de fråga ut PUCL-arna vad de gjorde där samt beskyllde dem för att ha vapen och vara rövare. PUCL-arna identifierade sig och förklarade sitt besök, men polisen tog bilnycklarna ifrån dem och tvingade dem gå till ett polisläger under revolverhot. På vägen skrek poliserna till människor, att PUCL-arna var naxaliter och mördare samt misshandlade dem och tog bagage och pengar. Parasun Goswami, CPI (ML) hotade de att skjuta ihjäl.

Vid polislägret skickades ett meddelande iväg, att ett gäng farliga naxaliter med bomber och revolverar hade fångats, när de försökte fly med en jeep.

Poliskonstaplarna samlade ihop en pöbel beväpnade med pilbågar, spjut, batonger m m och provocerade dem mot PUCL-arna på olika sätt. Nya poliser kom. Ingen lyssnade på PUCL-arnas förklaringar och under misshandel fördes de till polistationen i Baharagora.

PUCL-arna påminde polisen om att de inte fick ta lagen i egna händer, men fick svaret, att de skulle misshandlas eller dödas. En polis sade att han hade räddat dem från den beväpnade pöbeln genom att lova pöbeln att göra vad den skulle ha viljat göra. Chauffören hotades till livet och tvingades vittna falskt. Han blev också misshandlad. Kl. 3 nästa morgon släpptes de i alla fall.

PUCL-medlemmarna var: Prof. Dalip Swamy, journalist Suman Dubey, forskare George Mathew, lektorerna Anjau Ghosh och Aurobindo Ghose samt advokat Ashok Panda från Supreme Court. Samtliga är från Dehli. Rapport från PUCL-Dehli 25 mars 1979.

MÄNNISKOR I SYDASIEN

TEXT OCH BILD: BÖRJE TOBIASSON

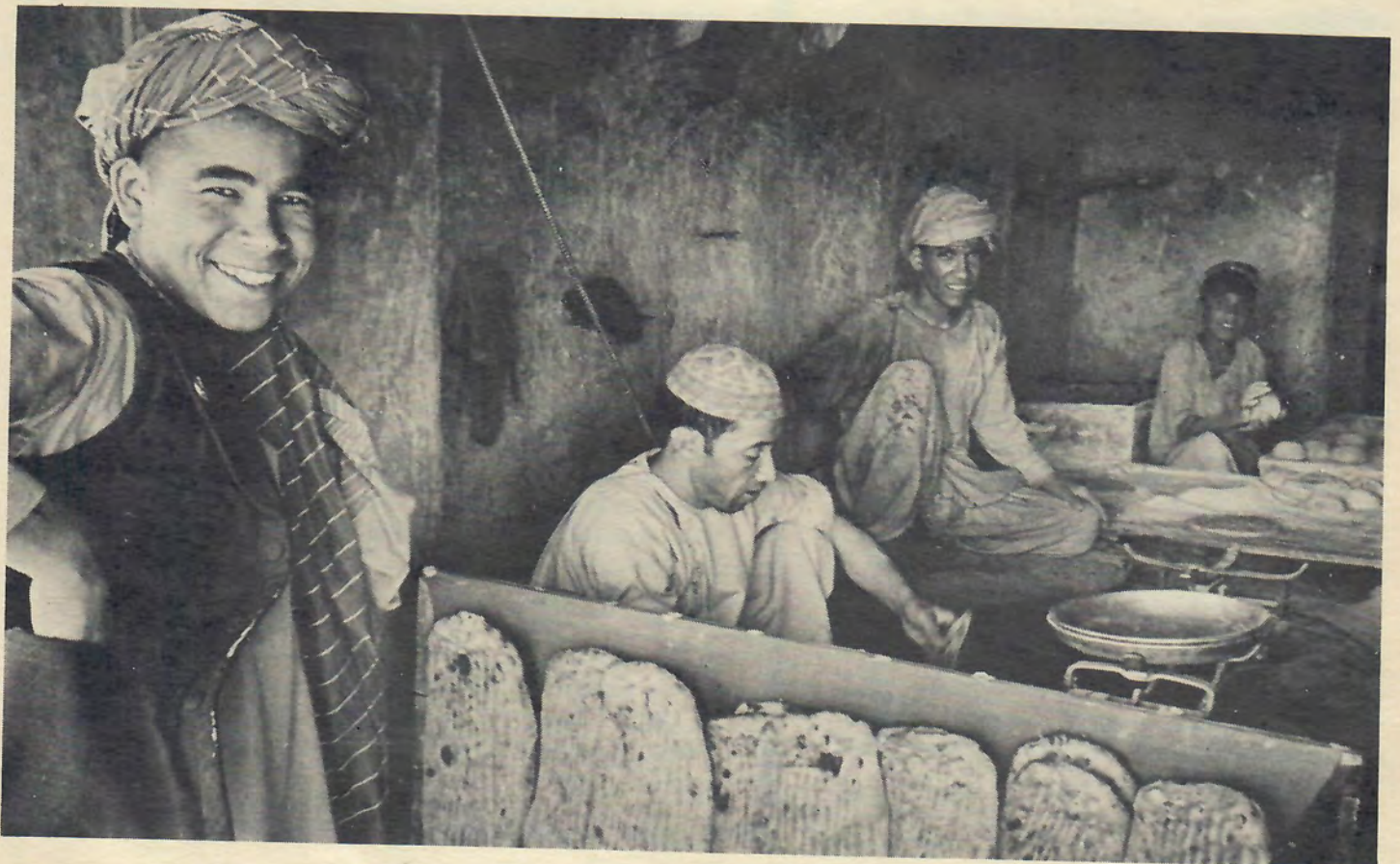
Massmedias bilder av Sydasiens människor präglas av hopplöshet och förnedring, elände och lidande.

Det är kolonialismens människosyn.

Imperialismen har alltid haft råd med medlidande. Medlidande är förakt och förhindrar solidaritet.

Lidandet blir en lögn, skapad att berättiga fortsatt exploatering.

Bilderna på detta uppslag vill visa några vanliga människor i Sydasien. Människor med egen identitet. Med stolthet och styrka. Och det är ju dessa människor som skapar historien...

Sydasien

